Laikraksts LATVIETIS www.laikraksts.com

Austrālijas pirmais latviešu elektroniskais nedēļas laikraksts latviešiem pasaulē — An Australian newspaper for Latvians worldwide

Nr. 461 **2017. gada 30. maijā** TĪMEKLĪ ISSN 1837-6991

Published by Sterling Star Pty Ltd — PO Box 6219, SOUTH YARRA, VIC 3141, AUSTRALIA — Email: redakcija@laikraksts.com

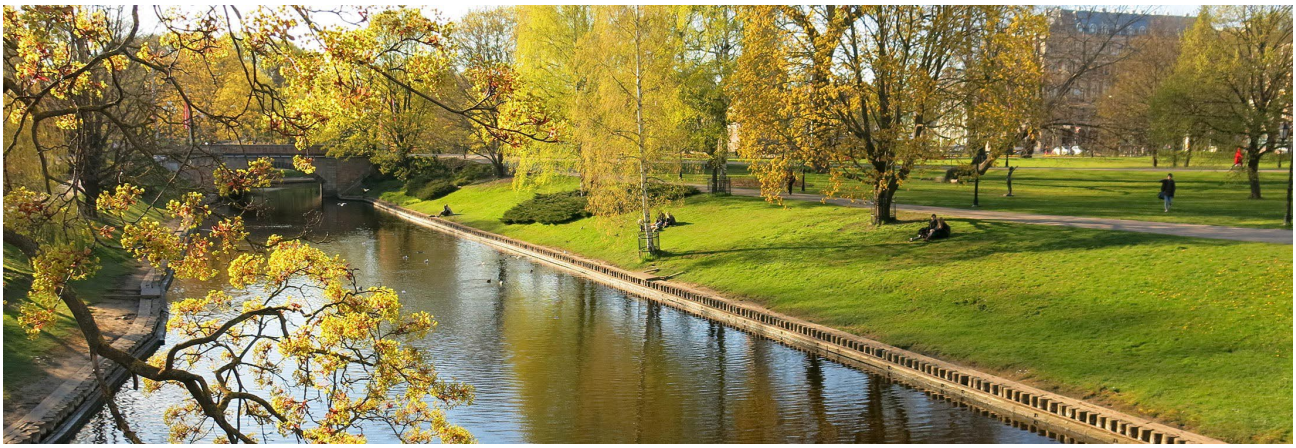

FOTO Aina Gailīte

Rīgas kanālmala.

Prezidents Vējonis par NATO

Latvija piedalās vairākās NATO operācijās

„Latvijai pats svarīgākais ir stingrs apliecinājums tam, ka NATO ir nozīmīgākā organizācija, kas garantē drošību gan Eiropas kontinentā, gan ASV un Kanādā, un, lai visi lēmumi, kas ir pieņemti par mūsu reģiona drošību, tiktu pildīti," ceturtdien, **25. maijā,** piedaloties NATO valstu un valdību vadītāju sanāksmē Briselē, uzsvēra Valsts prezidents Raimonds Vējonis.

Valsts prezidents norādīja, ka tādēļ ļoti būtisks ir jautājums par dalībvalstu aizsardzības izdevumiem. Latvija 2018. gadā aizsardzībai atvēlēs 2% no iekšzemes kopprodukta atbilstoši NATO Velsas samita laikā 2014. gadā pieņemtajiem lēmumiem.

„Mums ir svarīga Eiropas un Ziemeļamerikas sabiedroto vienprātība aizsardzības spēju stiprināšanā. Šīm spējām jāatbilst

Turpinājums 15. lpp.

Mēs esam viena latviešu tauta

Austra Graša pārdomas

„Nekad vairs nedalīsim – mēs un viņi! Nav nekāda – mēs un viņi. Mēs esam viena latviešu tauta! Viena, vai mēs dzīvojam Latvijā, vai arī ārpus tās!" – tā jau pirms vairāk nekā 25 gadiem teicu Latvijas Tautas frontes kongresā, kur biju LTF domnieks. Diemžēl šo gadu laikā nekas nav mainījies – latvieši joprojām tiek dalīti tajos, kas dzīvo *tur,* un tajos, kas – *te.*

Tolaik, Atmodas pacēlumā, tas likās pašsaprotami, ka mēs visi – patiesībā esam viens, kaut arī liktenis mūsu vecākiem un vecvecākiem, sastopoties ar svešu okupāciju šausmām, lēma dažādus ceļus. Tie, kurus nenošāva karā vai kuri, ar varu aizvesti, nenomira Sibīrijā – palika Krievijā; citi, kuriem it kā palaimējās, nokļuva rietumos; vēl citi – palika Latvijā. Bet vai tāpēc viņi bija laimīgāki, jo palika savā tēvzemē? Diezin vai.

Zeme, zeme, kas tā zeme, ja Tev īstas brīves nav.

FOTO Ieva Freinberga

Austris Grasis Stokholmā.

Brīve, brīve, kas tā brīve, ja Tev savas zemes nav. –

Tā skan Atmodas laika dziesma ar mana brāļa Ulda Graša vārdiem, ko es ar savu dēlu Kristapu dziedāju 1988. gada *Mikrofons – 88* noslēguma koncertā, un tajā sāp šī smeldze līdz pašai saknei. Un

Turpinājums 15. lpp.

Saturs

Austrālijas ziņas 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 14
Latvijas ziņas 1, 8, 9, 10
Latvieši pasaulē 3, 9, 11, 13
Redakcijā 3
LV prezidents 1, 15
Austris Grasis 1, 15
LR Ārlietu ministrija 3
AL35JD 3
Sandra Birze 4
Vija Sieriņa 5
Ilze Nāgela 6, 14
Dr. V. N. Niteckis 7, 10
Māra Branča skatījums 8, 15
Vilnis Trops 9, 11
Aina Gailīte 10
Trimdas bērnu bērni 12, 13
Sēru vēsts 14
Jancis 14
Datumi 15
Sarīkojumi un ziņojumi 16
Eiro kurss 16

9 771837 699002

Adelaides brīvprātīgā šofere Dzidra

Mēs, latvieši, lepojamies ar mūsu izdarīgo, izpalīdzīgo tautieti

Ir ļaudis, kuriem patīk sēsties mašīnai pie stūres un laisties tālumā. Nobrauktie kilometri drīzāk uzmundrina un iedvesmo, nekā nogurdina. Dažiem pat ir vienalga, cik liela ir šī *kaste uz riteņiem,* uzņemdamies vizināt ne tikai sevi, bet arī citus autobusā un turklāt – bez atlīdzinājuma – brīvprātīgi. Satiksmes samezglojumi viņus neuztrauc, un izbraukums kalnos vai mežā ir iespēja pastāstīt par apkārtnes dabiskiem daiļumiem.

Viena tāda ir Adelaides latviete **Dzidra Virgine (Virgin).** Dzidrai vienkārši patīk stūrēt! Jau vairākus gadus viņa vizina Adelaides latviešu seniorus dažādos izbraukumos – gan sēņot, gan uz vietējām vīna darītavām, gan uz kādu skaistā vietā situētu krodziņu, kur iebaudīt pusdienas. Reizēm šīs ekskursijas ilgst vairākas dienas. Dzidra kalpo gan *Rosmei,* gan *Laimai,* gan Daugavas Vanagiem un Vanadzēm un vienmēr ar smaidu uz lūpām un informācijas bagātību galvā. Pēc tam, kad ekskursanti rūpīgi nogādāti atpakaļ pie *Tālavas* vai DV nama, Dzidrai vēl jānogādā autobuss atpakaļ garāžā tīrs un izslaucīts. Veselas dienas darbs bez jebkādas atlīdzības. Ir, protams, arī cita veida uzupurēšanās: vienalga, kur aizvesti ekskursanti, Dzidra ir vienīgā, kura nekādā ziņā nedrīkst baudīt *no saldenās pudeles!* Viņai burbuļi drīkst nākt tikai no sodā ūdens.

Taču latvieši nav vienīgie, kam labums no Dzidras aizraušanās ar braukšanu. Pāris reizes nedēļā Dzidra brīvprātīgi sēžās aiz stūres, lai Portadelaides/Enfīldes (Port Adelaide/Enfield) rajona iedzīvotājus vestu uz vietējiem veikaliem, veco ļaužu mītnēm, ārstu klīnikām, sabiedriskiem centriem un vietējiem notikumiem. Te nu iznāk līkločot pa sānielām, vispirms uzlasot un pēc pāris stundām atkal mājā nogādājot katru, kas pats negrib vai nemāk braukt, vai netiek uz pilsētas autobusiem, kuri brauc tikai pa lielām galvenajām ielām. Vecāki ļaudis un tādi, kam apgrūtināta staigāšana, bez Dzidras un citu brīvprātīgo šoferu pakalpojumiem pat pie ārsta tiktu tikai ar lielām grūtībām. Šo pakalpojumu Dzidra veic jau trīspadsmit gadus, un pasažieriem tas ir bez maksas.

FOTO Edis Gārners (Ed Garner)

Brīvprātīgā autobusu šofere Dzidra Virgine (Virgin).

Pirms pāris nedēļām reklamējot Portadelaides/Enfīldes pašvaldības pakalpojumus, pāris vietās uz ielas parādījās liela afiša ar Dzidru pie sava autobusa. Mēs, latvieši, lepojamies ar mūsu izdarīgo, izpalīdzīgo tautieti un pateicamies viņai par uzupurēšanos mūsu labā. Noteikti arī viņas pašvaldības pasažieri domā tāpat.

Paldies, Dzidra!

Gunta R.
Laikrakstam „Latvietis“

Latviešu ciemā četrkājainie viesi

Gaidīta ikgadēja tradīcija

Saulainā **3. maija** pēcpusdienā Melburnas Latviešu Ciema ļaudis kuplā skaitā pulcējās Lielajā zālē, vietas ieņemot tā, lai zāles centrā izveidotos plašs aplis. Ko tad tajā bija nodoms ieraudzīt? Ciemos ieradās *OZ Dogs* – saimnieki ar suņiem. Vispirms visi savā starpā iepazinās, kad suņi kopā ar saimniekiem sasveicinās ar katru, kas bija ieradušies uz *izrādi.*

Tad tika izrādīti dažādi triki, un suņi pierādīja, ka ir paklausīgi, izveicīgi un uzticīgi saviem saimniekiem.

Tā, kā Latviešu Ciemā daudziem patīk suņi, tad šāda atkal redzēšanās ir izveidojusies par gaidītu ikgadēju tradīciju!

Ingrīda Biezaite
Laikrakstam „Latvietis“

FOTO Ingrīda Biezaite

Četrkājainie viesi ar saimniekiem Latviešu ciemā.

Published by Sterling Star Pty Ltd
ABN 54053671855

Redakcija / Editorial Office:
Sterling Star
PO Box 6219
SOUTH YARRA, VIC 3141
AUSTRALIA

Tel/fakss: (03) 98273753
redakcija@laikraksts.com
latvietis@netspace.net.au

www.laikraksts.com

Editor: Dr. Gunars Nagels
Associate Editor: Ilze Nagela

Abonēšanas cena drukātam laikrakstam: $50 par 10 numuriem, $95 par 20 numuriem vai $240 par 52 numuriem ar piegādi Austrālijā. Čekus rakstīt uz vārda: **„Sterling Star Pty Ltd“.**

Sludinājumu cena: $6 par 1 cm telpu vienā slejā vienā numurā.

Content and design:
© Sterling Star 2016.
All rights reserved.

Tīmeklī/Online ISSN 1837-6991
Abonētājiem/Print ISSN 1837-6983

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas ne katrā gadījumā atbilst redakcijas viedoklim, un redakcija par tām neuzņemas atbildību. Redakcija patur tiesības manuskriptus un fotogrāfijas rediģēt. Laikraksts honorārus nemaksā.

Redakcijā

Sveicināti, lasītāji!

Pēc nedēļas būs pagājuši apaļi 200 gadi, kopš 1817. gada 8. jūnijā atklāja jauno Vērmanes dārzu. To savā testamentā rīdziniekiem dāvināja pilsētas vecākā Kristiana Heinriha Vērmaņa atraitne Anna Ģertrūde Vērmane (Anna Gertrud Wöhrmann) (1750-1827) kopā ar 2000 rubļiem. Novēlējumā bija noteikums, ka parku nekad nesadalīs un nepārdos privātpersonām, un pilsētniekiem netiks liegta iespēja atpūsties tur.

Un kopš tā laika Vērmanes dārzs ir brīvi pieejams visiem – jauka pastaiga starp dārziem un kokiem, vai vienkārši taisnākais ceļš no vienas vietas uz otru.

Siltā piektdienas pēcpusdienā devos iekšā parkā Merķeļa ielas un Krišjāņa Barona ielas stūrī, lai diagonāli šķērsotu visu dārzu un iznāktu Tērbatas ielas un Elizabetes ielas stūrī. Mazliet traucēja kādu priekšmetu tirdzniecība pašos vārtos, bet tam nepievērsu uzmanību un spēros taisni uz priekšu.

„Vai Jums ir biļeti?“ man prasīja kungs, kurš novietojās man tieši priekšā un neļāva doties tālāk. Es naivi prasīju: *„Vai tagad ir jāmaksā, lai šķērsotu Vērmaņdārzu?“* Izrādās, ka nekur dārzā iekšā netikšu, ja nemaksāšu EUR 2 kaut kādam alus festivālam. Nemaksāju arī un tik atlika padomāt, cik brīvi ir pieejams Vērmanes kundzes mantojums.

Kā tad īsti sanāk, – ja atpūšanās parkā ir tikai pret samaksu alus festivālam, tad vai ir, vai nav liegta iespēja tur atpūsties?

Festivāls ar īsti latvisku nosaukumu *Latviabeerfest* notiek ne jau pirmo reizi, bet man agrāk neiznāca šķērsot Vērmanes dārzu festivāla laikā. Festivāla publicitātē ir atsauces uz Minhenes *Oktoberfestu,* bet kā bijušajam minhenietim man jāpiebilst, ka neviens nedomā noplēst nekādu ieejas naudu pasaules slavenākajā alus festivālā Minhenē.

Kurš tad iegūst finansiālu labumu no Vērmanes dārza nodošanas alkohola priekiem? Par tirdzniecības vietām rīkotājs – biedrība *Alus Brālība* – iekasē summas no dažiem simts eiro līdz pat 4300 un vairāk eiro „I kategorijas tirdzniecības zonā“.

Ņemot vērā, ka pilsētas mērs ir priekšvēlēšanu laikā par 203 535 eiro noorganizējis pazīstamās Krievijas grupas *Bi-2* bezmaksas koncertu Lucavsalā, tad jāprasa, kāpēc nevarēja nodrošināt turpinošu bezmaksas ieeju Vērmanes dārzā? Ko rīdzinieki saņem par viņu tiesību ierobežošanu uz veselām piecām dienām?

Un ko par visu to teiktu atraitne Anna Ģertrūde Vērmane?

GN

Mobilā pasu darbstacija Austrālijā

Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas paziņojums

Ārlietu ministrija sadarbībā ar Iekšlietu ministrijas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi un ar Latvijas goda konsulu atbalstu laikā no **2017. gada 9. oktobra līdz 26. oktobrim** īstenos braucienu ar mobilo pasu darbstaciju uz Austrāliju un Jaunzēlandi, lai tur dzīvojošajiem Latvijas valstspiederīgiem dotu iespēju noformēt jaunas pases un personas apliecības. Tādējādi Jaunzēlandē un Austrālijā dzīvojošajiem Latvijas valstspiederīgajiem jauna dokumenta saņemšanai nebūs jāceļo uz Latviju vai tuvāko valsti, kurā ir Latvijas pārstāvniecība.

Biometriskos datus iepriekš sagatavotajiem pieteikumiem tautieši varēs nodot Latvijas goda konsulātos.

Austrālijā:

Pertā 9. un 10. oktobrī,
Adelaidē 12. un 13. oktobrī,
Melburnā 16., 17. un 18. oktobrī,
Brisbanē 20. un 21. oktobrī,
Sidnejā 22., 23. un 24. oktobrī.

Jaunzēlandē

Latvijas valstspiederīgie Jaunzēlandē jauniem personu apliecinošiem dokumentiem varēs pieteikties Oklendā 26. oktobrī.

Detalizēta informācija par darbstaciju laikiem katrā konkrētajā pilsētā un pieteikumam nepieciešamajiem dokumentiem ir pieejama Latvijas goda konsulātos Austrālijā.

Pieteikšanās dokumentu noformēšanai jau ir sākusies, un jebkurš interesents ir aicināts savlaicīgi sazināties ar goda konsuliem minētajās pilsētās vai arī sūtīt jautājumus uz Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta e-pasta adresi: *palidziba@mfa.gov.lv*

Šis būs jau trešais Latvijas Ārlietu ministrijas rīkotais brauciens ar mobilo pasu darbstaciju uz Austrāliju un Jaunzēlandi. 2014. gadā uz Austrāliju un Jaunzēlandi īstenotā brauciena laikā sešās pilsētās tika noformēti 633 pasu un personas apliecību pieteikumi.

LR Ārlietu ministrija

„Ziedošā Latvija!“

Filmas izrāde pēc Aizvesto piemiņas dievkalpojuma

Svētdien, **11. jūnijā,** pēc *Aizvesto piemiņas dievkalpojuma* ap plkst. 12.30, Sv. Krusta baznīcas zālē tiks izrādīta autora un režisora **Ata Skalberga** dokumentālā filma *Ziedošā Latvija!*

Filma ir par 1934.–1939. gadu Latviju, kad Latvija piedzīvoja vēl līdz šim nebijušu uzplaukumu nevien ekonomiski un saimnieciski, bet arī garīgi.

Dokumentālie filmējumi no trīsdesmitajiem gadiem Latvijā tiek papildināti ar cilvēku atmiņām un intervijām no tiem, kuri piedzīvojuši Latvijas uzplaukumu, kā arī ar jaunākās paaudzes deklamēto dzeju par Latviju.

Filmā ir redzami brīnišķīgie Latvijas skati, un dzirdamas mūsu tautas pazīstamās un skaistās dziesmas.

Mācītājs Dainis
Laikrakstam „Latvietis“

Austrālijas Latviešu
35. Jaunatnes Dienas

no 27. Dec. - 1.Jan.
Sidnejā 2017

Sekojiet mums uz Facebook:
@JDSAustralija

Vadītāji Aija Dragūna
un Tālis Štubis

35jdsydney@gmail.com

K. Moore

Dvēseles tumšā nakts

Koncerts Sv. Jāņa baznīcā, Sautgeitā

Iespaidīgā un dziļi iejūtīgā muzikālā ceļojumā koncerta apmeklētājus iesaistīja Melburnas *Choristry* un Sidnejas kamerkora ansambļa *Ristretto* (daļa no ansambļa *Sidnejas Leichhardt Espresso Chorus),* kuru plašā sniegumā bija iekļauti arī latviešu komponistu skaņdarbi – Ērika Ešenvalda un mūsu pašu Sidnejas komponistes Ellas Mačēnas darbi. Apvienoto kori atbalstīja izcili mūziķi: Dīns Skai-Lūkass (Dean Sky-Lucas) (klavieres) un stīgu kvartets – Lizī Velša (Lizzy Welsh), Nataša Konrau (Natasha Conrau), Susanna Ling un Naomi Vailmane (Wileman). Apsveicu diriģentus Mišeli Leonardu (Michelle Leonard OAM) (*Ristretto*) un Denu Vokeru (Dan Walker) (*Choristry*) par viņu teiksmaino vīziju un sadarbību.

Jaunībā jūsmoju par elektropopgrupu *Depeche Mode*, vienlaicīgi baudot klasisko žanru, tādēļ šī koncerta mūsdienu īpašais repertuāra salīdzinājums man bija ļoti apmierinošs. Cienu Ešenvalda kormūziku un biju lielā sajūsmā baudīt Sidnejas latvietes Ellas Mačēnas jaundarbu korim, klavierēm un stīgu kvartetam: *Lūk augšup – mirdz debess*, kas bija īpaši pasūtīts šim koncertam, un jau bija veiksmīgi piedzīvojis savu pirmatskaņojumu pirms pāris nedēļām koncertā Sidnejā.

Koncerts sestdien, **13. maijā,** Melburnas Sv. Jāņa (St. Johns) baznīcā Sautgeitā (Southgate), Melburnā atspoguļoja vienotu stilu un tematisko kopsakarību, iesaistot iespaidīgā norvēģu komponista Ola Gjeilo skaņdarbus: *Dvēseles tumšā nakts* un *Dvēseles mirdzošā nakts,* kā arī cēlo igauņu komponista Arvo Pärt *Salve Regina*. Diriģenta Dan Walker apdares *Depeche Mode* un *Sigur Ros* skaņdarbiem bija skanīgas un efektīgas. Instrumentālā pavadījumā vadīja *ostinato** un *minimālisms***, korī tuvās, skaisti veidotās harmonijas un hromatiskās aiztures (suspensions), kontrasti – gaisma un tumsa.

Kur valda tumsa, ir gaišums, – un gaismā ir cerība!

Sidnejas koncertā diriģente Mišele Leonarda OAM papildināja (Ellas Mačēnas atstāstījumā), ka bija dzirdējusi šos vārdus īpaši tumšā dzīves posmā, un šie vārdi turpmāk ir viņai spēcīgi rezonējuši. Ella konstatē, ka šie dziļie vārdi iedvesmoja diriģenti abu koncertu programmai.

Izcēlās Ola Gjeilo skaņdarbs *Dvēseles tumšā nakts*. Enerģiskais 2+2+3/8 ritmiskais *ostinato* radīja dramatisku pavadījumu kora garām aizturēm, krāšņām harmonijām, lidojošiem soprānu un stīgu toņiem. Komponista veiksme ievilkt klausītāju dziļā, dvēseliskā un emocionālā pastaigā bija ļoti manāma, brīžiem atsaucot Holivudas komponistu sintaksi, Hans Zimmer *Eņģeļi un dēmoni (Angels and Demons),* kā arī klavieru solo skaņdarbā otrās daļas ievadā, Tomasa Ņūmana (Thomas Newman) *Amerikāņu skaistums (American Beauty).* Kulminācija, kontrastā sapņainiem, introspektīviem muzikāliem momentiem, bija spēcīga.

Ērika Ešenvalda skaņdarbs *Zvaigznes* – korim un vīna glāzēm ir augsti novērtēts un iecienīts visas pasaules kormūzikas sabiedrībās; tas ir brīnišķīgi krāšņs, mirdzošs un skaists skaņdarbs, kas spēj apburt koristus un klausītājus ar mirdzošām vīna glāžu vibrācijām un saldām, dvēseliskām koru skaņām. Šī vakara izpildījums bija ekspresīvs un aizkustinošs.

Ellas Mačēnas jaundarbs *Lūk augšup – mirdz debess* apliecina jaunās komponistes radošo plašumu un muzikālo intuīciju. Ar Ellai pasūtītiem skaņdarbiem uzstājās vairāki izcilie Latvijas kori (Valsts Akadēmiskais koris *Latvija*, Saulkrastu jauktais koris *Anima*, Liepupes Jauktais koris *Pernigele*), un, kā redzam, arī vairāki Austrālijas kori un ansambļi. Skumja stīgu un klavieru faktūra atklāja skaņdarbu, un kora skaņas apstiprināja veiksmīgo, melodisko un krāšņo kāpinājumu. Sāpīgi iejūtīgs stīgu *intermezzo* radīja klausītājam mieru, brīdi meditācijai un dvēseles atklāsmei. Komponiste veiksmīgi atspoguļoja gaismu un brīžiem ēnaino tās pretstatu, mažora un minora tonalitātēs, kā arī tembrālā kontrastā.

Pati komponiste – Ella bija starp koncerta baudītājiem, nerimstošo aplausu pavadījumā, sirsnīgi apskāva diriģenti par šo skaisto, dvēselisko skaņdarba izpildījumu.

Starp klausītājiem bija arī krietns pulks Melburnas latviešu, kas izjuta kopīgu lepnumu par mūsu latviešu komponistu daiļradi šajā skaistā kora koncerta programmā.

FOTO Roberts Birze

Koncerts Sv. Jāņa baznīcā, Sautgeitā. Diriģente Mišele Leonarda (Michelle Leonard).

FOTO Roberts Birze

No kreisās: Ella Mačēna, diriģente Mišele Leonarda (Michelle Leonard).

Sandra Birze
Laikrakstam „Latvietis“

* *ostinato – Īss melodisks, ritmisks vai harmonisks modelis, kas atkārtojas visā darba vai vienā sadaļā.*

** *minimālisms – Minimālismu mūzikā raksturo dažas kopējas iezīmes, piemēram, atkārtojums, bieži vien īsas mūzikas frāzes, ar minimālām variācijām ilgā laika periodā.*

Mums vēl ir vieta Jūsu sveicieniem, apsveikumiem, paziņojumiem.

Cena $6 par 1 cm vienā slejā. Minimums $10.

Tieši šis laukumiņš izmaksās tikai $32.

„Šausmīgie baciļi“ Sidnejas Latviešu namā

Ačgārnas kritikas – skats no iekšpuses

Ačgārnas kritikas par notikumiem Sidnejas Latviešu namā š.g. ***29. un 30. aprīlī*** *– skats no iekšpuses.*

Red. Sestdien, 29. aprīlī, un svētdien, 30. aprīlī, Sidnejas Latviešu namā tika izrādītas Sidnejas Latviešu biedrības (SLB) skolēnu un Sidnejas Latviešu teātra (SLT) uzvestās divas viencēliena lugas. Pirmo daļu sniedza SLB Latviešu sestdienas skola.

Krusa Neimliģere

Lugā es spēlēju Bacili 5 vai Sargu, un man bija *skats no iekšpuses,* un es redzēju, kā viss notiek.

Vispār luga bija interesanta, bet, ja varētu, es gādātu, lai luga būtu mazliet garāka. Lugas tēma bija ļoti gudra – stāsts par maziem baciļiem meitenes kaklā, un tāpēc bija interesanta izrāde. Savā lomā kā sargs es staigāju pa skatuvi un ziņoju, *ja kas nelabs.* Man tā loma patika, jo man nebija daudz jārunā, bet es vēl biju daļa no lugas. Visinteresantākā loma, pēc manām domām, bija *bērna* (meitenes) loma. Luga sākās un beidzās ar viņu, un visa lugas darbība notika viņas kaklā.

Pirms lugas mums bija vairāki mēģinājumi. Katrreiz, kad mēs to izņēmām, es pamanīju, ka mēs kā grupa kļūstam labāki un labāki, līdz bijām gandrīz perfekti. Pēdējā mēģinājumā pirms lugas pirmās izrādes mums visiem bija kostīmi mugurā un es zināju, ka mēs esam gatavi. Mums nevajadzēja vairāk mēģināt. Kostīmi bija ļoti labi izdomāti un dekorācijas bija jaukas un krāsainas.

Man patika būt lugā šoreiz, bet es nedomāju, ka es atkal gribētu teātrī uzstāties. Man vairāk patīk būt aiz skatuves. Vispār – izrāde izdevās, un man tā bija ļoti laba pieredze.

Minna Teilora (Taylor)

Izrādē *Bacilius Šausmīgus* es spēlēju penicilīnu. Man patika spēlēt penicilīnu, jo es saņēmu savu brāli gūstā! Mans brālis bija bacilis. Visi zin, ka penicilīni ir labāki par baciļiem.

Lugas stāsts bija vienkāršs. Meitene nemazgāja rokas, un baciļi tika viņas mutē, un viņas rīkle sāpēja. Tad penicilīns saņēma visus baciļus gūstā, un meita bija vesela. Es tikai nezinu, vai īstā dzīvē vajag penicilīnu iekaisušai rīklei, jo jābīstas no superbaciļiem.

Mēģinājumi bija garlaicīgi, jo es nedarīju daudz. Baciļiem bija daudz teksta, bet penicilīnam tikai bija mazliet. Es domāju, ka mums vajadzēja vēl mēģinājumus, lai nospodrinātu mūsu priekšnesumus. Man vislabāk pašas kostīmam patika drošības brilles un ūdens pistole! Baciļiem bija krāsaini bumbuļi visur kur. Man tikai nepatika grimēties, jo man smiņķis riebjas.

FOTO Māra Moore

Baciļi un sargi.

Piedalīties teātrī bija interesanti. Es vēl nezinu, vai man patika vai nepatika teātris, bet es zinu, ka manam brālim ļoti patika.

Anika Moore

Man patika seju krāsot un tēlot bacili. Man arī patika būt kopā ar draudzenēm un skolas biedriem. Man arī patika dekorācijas.

Kaija Moore

Es domāju, ka tā luga bija interesanta tāpēc, ka tās saturs bija par baciļiem un ka meitenei sāp rīkle. Teksts nebija pārāk grūts, bet mums vajadzēja daudz laika, lai to iemācītos.

Es spēlēju bacili. Man patīk spēlēt baciļus tāpēc, ka kā baciļiem mums bija interesantāka darbošanās.

Mēģinājumos mums gāja labi, bet dažos no tiem gāja diezgan augsti. Es domāju, ka mums varbūt vajadzēja vēl vienu mēģinājumu pirms otrās lugas izrādes nākošā dienā. Kostīmi bija interesanti, bet man būtu paticis, ka visi baciļi būtu citās krāsās.

Pirms izrādes es biju nervoza, bet, kad es gāju uz skatuves, es vairs nebiju nervoza. Tieši pēc uzveduma es vairs negribēju teātrī uzstāties, bet tagad gan es atkal to gribu tāpēc, ka tur gāja tik jautri.

Vai izrāde izdevās? Jā, bet arī, nē, – tāpēc, ka daudzi no mums neatcerējās tekstu, bet mēs tomēr nospēlējām līdz beigām, un viss bija OK.

Luga, ko spēlēja SLT aktieri, bija interesanta, un man ļoti patika, ka tie aktieri ļoti labi iejutās savās lomās, un tāpēc es mēģināju izgudrot, kā luga beigsies.

Zinta Moore

Vispirms es biju ļoti skeptiska par lugas tēmu, bet tad, kad mēs sākām mēģinājumus, visi bija ļoti jocīgi, bet labi!

Es spēlēju bērna (Laimas) mammu. Man tā loma patika, bet es domāju, ka Laimai un man vajadzēja vēl vairāk teksta, jo mums visā lugā bija jāsaka tikai 5 rindiņas.

Mēģinājumi bija ļoti interesanti un traki, un es domāju, ka mēs nevarējām visu iemācīties bez kļūdām, bet, kad pienāca izrādes diena, viss gāja labi – tā kā visas latviešu lugas. Tur ir šurumburums līdz izrādes dienai, un tad viss ir kārtībā.

Dekorācijas bija foršas. Tur bija liela mute, ko mamma taisīja, un man tā patika. Kostīmi baciļiem bija smieklīgi.

Man liekas, ka izrāde izdevās, bet mums bija daudz brīžu, kad aktieri aizmirsa savu tekstu, un tad bija vietas, kad citi savu sakāmo nevarēja pateikt.

Paredīģējusi skolotāja

Vija Sieriņa

Laikrakstam „Latvietis“

Melburnā

uz Sibīriju aizvesto tautiešu piemiņas dievkalpojums.

Svētdien, 11. jūnijā, plkst. 11.00 Sv. Krusta baznīcā, 40 Warrigal Rd. Surrey Hills

Pēc dievkalpojumu baznīcas zālē rādīs autora un režisora Ata Skalberga dokumentālo filmu „Ziedošā Latvija“.

Četri koncerti Sidnejā

Uzstājas latviešu mākslinieki Baiba Skride un Andris Poga

10., 12., 13. un 15. maijā Sidnejas Opernama koncertzālē bija koncerti, kuros Sidnejas Simfoniskais orķestris atskaņoja Riharda Vāgnera uvertīru no operas *Riencī,* Sergeja Prokofjeva 1. vijoļkoncertu un Pētera Čaikovska 6. simfoniju.

Pie diriģenta pults bija Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra māksliniecciskais vadītājs un galvenais diriģents **Andris Poga;** soliste – **Baiba Skride.**

Koncertā pirmā daļa sākas ar uvertīru Riharda Vāgnera operai *Rienci. Triumfs un sakāve.* Interesanti, ka šo operu Vāgners sāka rakstīt, kad dzīvoja Rīgā (no 1837. gada augusta līdz 1839. gada jūlijam). Rīgā tapuši operas pirmie divi cēlieni, pārējie trīs – Parīzē. 1878. gada janvārī *Rienci* tika iestudēta un izrādīta Rīgā, bet autors pirmizrādē neesot piedalījies. 2014. gada 17. janvārī opera piedzīvoja otro iestudējumu Rīgā – oficiāli ar to tika atklāta Rīgas 2014. gada Eiropas kultūras galvaspilsētas programma.

Vāgnera uvertīrai sekoja Prokofjeva 1. vijoļkoncerts, kas prasa no vijolnieka augstu profesionalitāti un izcilu tehniku. Par to varējām pārliecināties, dzirdot un redzot ar kādu vieglumu Baiba Skride to spēlēja. Mazliet par Prokofjevu; no 5 gadu vecuma viņš sāka mācīties klavierspēli, jau 13 gadu vecumā (1904. g.) viņš iestājās Sanktpēterburgas Konservatorijā, uz iestājeksāmeniem ierodoties ar divām nošu mapēm, kurās bija viņa kompozīciju – četru operu un citu skaņdarbu – partitūras. Atkal interesantas saites ar Latviju: Prokofjeva konservatorijas skolotājs mūzikas teorijā bija latviešu komponists Jāzeps Vītols.

Starpbrīdī gara rinda skatītāju drūzmējās, lai pateiktos Baibai Skridei par izcilo priekšnesumu, kā arī iegūtu autogrāfu uz kādu no Baibas Skrides ieskaņotajiem CD; tos varēja iegādāties Opernama foajē.

Koncerta otrajā daļā – **Pētera Čaikovska** (1840–1893) **Sestā simfonija** (1893) – *Patētiskā.* Šī simfonija ir Čaikovska beidzamais pabeigtais opuss, tas piedzīvoja pirmatskaņojumu pusotru nedēļu pirms autora aiziešanas mūžībā. Pirmatskaņojuma reizē simfoniju tika uzņemta visai atturīgi, bet pēc Čaikovska nāves šis darbs ieguva slavu, un tāda tam ir joprojām.

Nav zināms, vai Pēterim Čaikovskim šai simfonijai bijis savs konkrēts saturs, to viņš nevienam netika atklājis, bet *Vikipēdijā* lasām: *„... tā nu mūsu rīcībā ir tikai radinieku un draugu pieņēmumi par to, ka simfonija varētu būt autobiogrāfiska... Simfonijas nosaukumu „Patētiskā“ esot ieteicis Čaikovska brālis Modests.“*

Sidnejas Opernama koncertzālē ir maksimums 2679 sēdvietas. Kaut arī visos četros koncertos skanēja viena un tā pati programma, koncerti bija ļoti labi apmeklēti, izpārdoti. Skatītāju rindās bija arī latvieši un ne tikai vietējie, sidnejieši, bet arī mūzikas cienītāji no Latvijas. Izrādās, ka esot Austrālijā kādā konferencē Melburnā un uzzinot, ka Sidnejas slavenajā Opernamā uzstāsies latvieši, grupiņa Latvijas zobārstu nolēmuši doties uz Sidneju. Kā stāsta aculiecinieki: *„Starp citu, tur arī gadījās grupa zobārstu no Latvijas, lielai daļai no viņiem bija līdzi no mājām Latvijas karodziņi. Viņi nebija gaidījuši tur satikt arī Austrālijas latviešus. Ļoti jauka tikšanās!“*

FOTO Pēteris Endzelis

Andris Poga un Baiba Skride Sidnejas Operu namā.

Dažu klausītāju piezīmes par koncertiem Sidnejā

„Biju uz koncertu divas reizes. Sēžot dažādās vietas koncerta zālē, bija izdevība redzēt gan diriģenta Andra Pogas seju, gan solisti Baibu Skridi. Abi mākslinieki ar dziļu intensitāti dzīvoja līdzi mūzikai. Diriģenta stāja, roku žesti un seja skaidri izteica mūzikas emocijas – brīžiem ar smaidīgu seju, brīžiem ar saspringumu. Vijolniece Baiba Skride totāli pārvaldīja savu instrumentu. Bija prieks klausīties mūziku un skatīties, kā abi mākslinieki to *izdejoja*. Šī bija reta izdevība redzēt divus latviešu pasaules klases meistarus!“

PK

* * *

„Tā kā pirmo reizi piedzīvoju Baibas Skrides izcilo vijoļspēli, kā arī diriģenta Andra Pogas māksliniecisko un jūtīgo orķestra vadīšanu – uz vienas skatuves, bija brīnišķīgi novērot tuvo sadarbību starp abiem viesu māksliniekiem.“

VM

* * *

„Jā, es esmu priecīga, ka biju uz Skrides un Pogas koncertu sestdien, 13. maijā. Nu, ko var teikt? Prokofjeva pirmais vijoles koncerts nav mans mīļākais skaņdarbs, bet Skride to izcili nospēlēja. Poga vēl ir samērā jauns; viņš labi un izteiksmīgi nodiriģēja, un varēja redzēt, ka orķestris (kas bija ļoti labā formā) uz viņu atsaucās. Tomēr es jutos, ka viņš ar savu mūziku vēl īsti neko neizteica pats no sevis. Būs interesanti redzēt, kā viņa karjera un māksla izveidojas. Es saprotu, ka Poga ir Bostonas Simfoniskā orķestra palīgdiriģents. BSO kopā ar Andri Nelsonu pēdējos gados ir daudz sasnieguši (2 Grammy balvas utt.); tātad Pogam vajadzētu tur būt laba pieredze.“

NN

* * *

„Mani ļoti iespaidoja Prokofjeva pirmais vijoļkoncerts, kurā Baiba Skride demonstrēja savu brīnišķīgo talantu, iepazīstinot mūs ar tik daudzpusīgu, izaicinošu un acīm un ausīm piedzīvojot, grūtu skaņdarbu.“

AM

* * *

Skrides/Pogas koncerts Sidnejā bija pati pilnība no visiem apsveramiem aspektiem.

Atskaņotais Prokofjeva 1. vijoļkoncerts atklāja **Baibas Skrides** muzikalitātes plašo apjomu. No gleznaini atskaņotās 1. daļas, kur Skrides vijole lidinās virs ieturēti mirgojoša orķestra pavadījuma, caur brāzmaino *vivacissimo Scherzo* līdz tikpat sapņaini vāram nobeigumam, Skride atklāja ne tikai savu dziļo muzikālo iejūtību, bet arī savu suverēno tehnisko meistarību.

Andra Pogas diriģētā Čaikovska *Patētiskā simfonija* (Nr. 6) bija viss un vairāk, kā varējām vēlēties. Lielā apjoma skaņdarbs uzlika cilvēka jūtu dzīvi kā uz delnas, kur dzīves neizbēgamie tumšie brīži mijās ar gaišajiem – ar cerību, kas nekad pilnībā neizplaukst.

Sevišķi iespaidīgas bija simfonijas beigas, kur vesels *mežs* kontrabasu ritmiski atdarina palēninātu sirdspukstu, kas pamazām izdziest klusumā...

Vispār, visas simfonijas garumā, ļoti iespaidīgas bija Pogas ieturētās pauzes, kur klusumam ir pašam sava svētsvinīga skaņa.

Izjusta bija klausītāju atsauksme. Trīs reižu tā aicināja Maestro Pogu saņemt viņam veltītos aplausus.

Ko sakām mēs, latvieši, kas bijām klāt? Mēs gaidām, mēs gaidīsim no visas sirds Jūs atpakaļ.

Lauma Reinfelde, Sidnejā

* * *

Sen nebiju piedzīvojusi tik daudz *bravo* un tik ilgus un vētrainus aplausus pēc koncerta. Koncerta noslēgumā spēlētā Čaikovska 6. simfonija ir tas retas gadījums, kad visas simfonijā iekļautās mūzikas tēmas, visas melodijas ir labi pazīsta-

Turpinājums 14. lpp.

Rita Svensone piedalās Pasaules vecmeistaru spēlēs

Jaunzēlandē bija reprezentētas gandrīz visas pasaules zemes

No **2017. gada 21. līdz 30. aprīlim** Oklendā, Jaunzēlandē norisinājās *Pasaules vecmeistaru spēles 2017. (World Masters Games 2017).* Šādas spēles notiek ik pa četriem gadiem dažādās pasaules zemēs. Plašajā programmā bija 28 sporta veidi 46 disciplīnās. Peldēšanā startēja arī latviete **Rita Svensone.** Jau laikraksta *Latvietis* 2017. gada 9. janvāra numurā varēja lasīt, ka Rita, turpat pēc 40 gadu pārtraukuma, bija atgriezusies *ūdens celiņā.*

Lai gan tālu no pārējās pasaules, šajās spēlēs bija reprezentētas gandrīz visas pasaules zemes. Peldēšanā dalībnieku skaits nebija ierobežots; tāpat nebija arī noteiktu kvalifikācijas laiku. Dabīgi, ka mazā attāluma dēļ peldēšanā piedalījās liels skaits Jaunzēlandes un Austrālijas sportistu. Ar krietnu dalībnieku skaitu un labiem panākumiem bija pārstāvēta Lietuva. No Latvijas gan nebija neviena peldētāja. Latvijas vecmeistari gan ar labiem panākumiem bija startējuši Londonā.

Peldēšanā vecmeistari sacenšas 5 gadu vecuma grupās: 25 – 29, 30 – 34, ... 90 – 94 gadi. Pārstāvot Austrāliju, 55 – 59 gadu grupā, Rita sasniedza šādus rezultātus:

- 100 m uz krūtīm 1:40.79 – 12. vieta (25 dalībnieces, otra ātrākā Austrālijas peldētāja);
- 200 m uz krūtīm 3:36.82 - 7. vieta (otra ātrākā Austrālijas peldētāja);
- 100 m br. st. 1:16.29 – 12. vieta (45 dalībnieces trešā ātrākā Austrālijas peldētāja);
- 200 m br. stilā 2:47.29 – 8. vieta (trešā ātrākā Austrālijas peldētāja).

Tāpat kā 2016. gadā, tā arī šogad Rita savā vecuma grupā ierindojas Austrālijas vecmeistaru pirmajā desmitniekā: 100 m uz krūtīm 9. vietā, 200 m uz krūtīm 5. vietā.

Lai gan katrai zemei ir savas vecmeistaru peldēšanas savienības, globālā mērogā, tāpat kā visus ūdens sporta veidus, arī vecmeistaru peldēšanu pārzina Internacionālā Peldēšanas Federācija (FINA). FINA ik

FOTO no Ritas Svensones personīgā arhīva

Rita Svensone.

pa diviem gadiem rīko Pasaules Vecmeistaru meistarsacīkstes ar stingriem kvalifikācijas laikiem. Šogad šīs meistarsacīkstes no **7. līdz 20. augustam** norisināsies Budapeštā, Ungārijā. Lai gan Rita ir sasniegusi vajadzīgos kvalifikācijas laikus, darba apstākļu dēļ viņa tur nevarēs piedalīties.

Guntars Saiva
Laikrakstam „Latvietis“

Dokumentāla filma Igauņu nama pagrabiņā

Stāsts par Baltijas Universitāti

Izlasījis rakstiņu abos Melburnas latviešu laikrakstos, ka rādīs dokumentālo filmu par Baltijas Universitāti Igauņu namā, nolēmu, ka tā man noteikti jāredz. Tā svētdien, **23. aprīlī,** skaistā, saulainā dienā divi tramvaji aizvizina mani līdz Igauņu namam. Īsi pirms reklamētā izrādes sākuma, veru vaļā nama durvis un ieeju gluži tukšā neapgaismotā nama zālē. Kur tad ir publika? Kad acis pierod pie tumsas, pamanu zāles otrā galā blāvas spuldzes apgaismotu galdiņu ar sievieti pie tā. Sieviete, glīta igauniete, pārdod man ieejas biļeti un pamāj, kurp iet. Tiešam, turpat ir šauras trepes, kuras ved pagrabā uz klubam līdzīgu telpu, kurā jau stāv, zviln ērtos dīvānos un platos klubkrēslos vai sēž uz bāra ķebļiem kādi divi duči cilvēku, dažus no kuriem labi pazīstu. Telpas vienā galā pie sienas stāv paliels ekrāns, bet otrā galā ir labi apgādāts bārs, kur aiz letes stāv spēcīgs igauņu vīrs (protams, blonds!), kurš piedāvā un slavē Igaunijā brūvētu alu.

Seanss sākas ar **Natiņas Neiburgas** uzrunu, kurā viņa pastāsta, ka Baltijas Universitāte (BU) sākumā bija tikai šķietami neprātīga, pārdroša ideja nedaudzu baltiešu akadēmiķu prātā pēckara Vācijā. Par spīti visādiem šķēršļiem, šī ideja īstenojās 1946. gada sākumā smagi postītā Hamburgas pilsētā. Bija astoņas fakultātes un imatrikulējās 2006 studenti. Tikai pēc trīs gadu sekmīgas darbības, pieaugoša mācības spēku un studentu izceļošana uz ārzemēm spieda universitāti slēgt savas durvis. Neskatoties uz īso pastāvēšanu, BU deva drosmi un apņēmību daudziem tās studentiem censties iegūt augstāko izglītību jaunajās mītnes zemēs.

Seko filmas *The Story of the Baltic University** izrāde. Filmas inscenētāja ir igauņu izcelsmes **Helga Merits.** Šķirstot mirušā tēva dokumentus, viņa atklāja, ka tēvs ir bijis students kaut kādā Baltijas Universitātē. Intriģēta, viņa sāka pētīt, kas tā bija par iestādi. Šie pētījumi pārliecināja viņu, ka stāsts par BU ir tik unikāls un interesants, ka tas ir jāpasniedz plašākai publikai filmas veidā. Bija tikai jāpasteidzas, kamēr vēl dzīvi ir BU aculiecinieki.

Filma ir ļoti profesionāls ražojums ar loģisku, hronoloģisku sižetu iedalītu nodaļās. Ievadā ir dramatiski skati no karā izpostītās Vācijas, sevišķi Hamburgas. Seko nodaļas: *Refugee Camps, Creation of BU, Lectures, First Year, Winter of 1946-47, Pinneberg Campus, Dormitories, Student Life, Fraternities, Start of Immigration, Closure of the University, A New Start un The Importance of BU.* Katrā nodaļā intervijā komentē bijušie BU studenti (trīs latvieši, divi igauņi un divi lietuvieši) un ir redzamas daudzas melnbaltās fotogrāfijas un tā laika filmu fragmenti. Intervētos latviešus es labi pazīstu – Natāliju Neiburgu un manas korporācijas biedrus Osvaldu Aizstrautu un Uldi Matīsu. Filmu skatoties, it kā pazūd igauņu nama pagrabiņš, un es jūtu, ka esmu atpakaļ pagātnē, BU lekciju telpā, laboratorijā, virtuvē, dzīvojamā istabā, sarīkojumu zālē un korporācijas miteklī. Pat tiem, kas par BU nav ne dzirdējuši, ne lasījuši, filma saprotami un aptveroši izskaidro tās būtību un vēsturi. Daudzie arhīvi, bibliotēkas, iestādes un personas, minēti garajā atzinības listē filmas beigās, norāda uz lielo darbu, kas ir ieguldīts filmas tapšanā.

No ceļojuma pagātnē mani izrauj starpbrīdis, kurā laipnās igauņu nama dāmas piedāvā uzkožamus – sierus, desas šķēlītes, biskvītus un garšīgus, siltus neparastus pīrāgus, pildītus ar malto gaļu, bekona vietā. Vīrs aiz bāra letes dabū krietni izvingroties.

Pēc starpbrīža, pie galdiņa stājas **Mai Maddisson,** kura ir ģimenes ārste, bet ārpus ārstniecības darbam atrod laiku glezniecībai un sociālantropoloģiskas vēstures pētniecībai. Nevainojamā angļu valodā viņa stāsta par saviem pētījumiem, kā viņa ir intervējusi vai sarakstījusies ar neskaitāmiem igauņu izcelsmes cilvēkiem

Turpinājums 10. lpp.

„Arvīda un Margas Spertālu laikmets latviešu teātrī“

„Elzai Radziņai 100“

2017. gadā aprit 120 gadi kopš dzimis ievērojamais scenogrāfs, vircavnieks **Arvīds Spertāls** (1897-1961), kurš 20. gs. 20.-30. gados bija Jelgavas profesionālā teātra dekorators, pēc kara arī Akadēmiskā drāmas (tagad Nacionālā) teātra galvenais mākslinieks un Latvijas Mākslas akadēmijas Skatuves gleznieciības darbnīcas vadītājs. Šogad 100 gadi aprit Jelgavas goda pilsonei, Latvijas Nacionālā teātra prīmai, pasaulē pazīstamajai Dānijas karalienes Ģertrūdes tēlotājai G. Kozinceva filmā *Hamlets,* – **Elzai Radziņai.**

Šo abu teātra darbinieku jelgavnieku jubileju gan Jelgavas pilsēta, gan novads svin ar vairākiem nozīmīgiem pasākumiem.

Vispirms **25. aprīlī** Ģederta Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzejā tika atklāta izstāde *Arvīda un Margas Spertālu laikmets latviešu teātrī un Elzai Radziņai 100.* Tajā akcents likts uz profesionālo Jelgavas Latviešu teātri 20. gs. 20.-30. gados, kas sen jau pieder pagātnei, taču šī teātra nozīme Latvijas teātra vēsturē īpaši akcentējama. No amatierteātra pamazām izaudzis par ļoti augstvērtīgu profesionālo teātri, tas ātri vien provinču teātra saimē iekaroja vadošo vietu. Te līdzās režisoriem Jānim Staklem, Jānim Kļavam, Jēkabam Zaķim un Žanim Kopštālam sāka teātra gaitas, strādāja un cēla savu meistarību vadošie aktieri, vēlāk ļoti populāri aktieri, piem., **Alma Ābele, Emma Ezeriņa, Elza Barūne, Mārtiņš Vērdiņš, Artūrs Kalējs, Ēvalds Mercs** un daudzi citi. Taču īpaša vieta ierādāma Arvīdam Spertālam kā vadošajam Jelgavas Latviešu teātra dekoratoram un **Margai Spertālei** – pirmajai kostīmu māksliniecei Latvijā. Viņu abu radošā darbība, profesionalitāte un inteliģence cēla teātra izrāžu māksliniecisko līmeni ne tikai vizuāli.

Izrāžu dekorācijas Arvīdam Spertālam gan bija pirmajā vietā, tomēr viņš lielu vērību pievērsa apgaismojumam, skatuves iekārtojumam. 1930. gados Jelgavā bija labākais apgaismojums, te mūsu valstī tika ierīkota pirmā grozāmā skatuve (1929). 1939. gadā tika iestudēta Karlo Goldoni komēdija *Melis,* kas apliecināja, ka Jelgavas teātra izrādēs visi komponenti – režija, aktieru delartiskā spēle, aktieru runas valodas kultūra, tērpi un dekorācijas – saplūda vienā veselā teatrālā organismā, kādēļ par šo izrādi 1940. gadā izdeva īpašu grāmatu, vienīgo Latvijas teātra literatūrā, kas veltīta kādai izrādei.

Izstādē par Arvīda Spertāla dekorācijām var spriest no izrādēm gleznotajām skicēm, kā arī par to liecina izrāžu maketi. Plašāka sabiedrības daļa

FOTO Gunārs Nāgels

Spertālu izstādes kopskats.

atcerēsies Arvīda Spertāla dekorācijas R. Blaumaņa *Skroderdienu Silmačos* klasiskajam iestudējumam (1955), kas piedzīvoja vairākus atjaunojumus un par ko izstādē vēstīs gan skices izrādei, gan Margas Spertāles veidotie tērpi – Antas Klints *Pindacīšai* un Elzas Radziņas *Antonijai.*

Arvīda Spertāla daiļrade saistāma arī ar gleznieciību, ko iespaidojis gan Konrāds Ubāns, gan Valdemārs Tone. Viņš daudz gleznojis gan veco Jelgavu un dzimto pusi Vircavu. 1937. gadā Arvīds Spertāls saņēma Kultūras fonda prēmiju par gleznu *Meitēns* (1937). Izstādē skatāms viņa gleznotais *Stērstu Andreja portrets* (1940) un *Teodora Zaļkalna portrets* (1947). Mākslinieks pēc kara nereti ar ogli vai grafītu zīmēja portretus, piemēram, Elzas Radziņas portretu (1947).

Margas Spertāles kostīmu mākslinieces veikumu apliecinās Jelgavas teātra izrādēm zīmētie kostīmu meti, arī Rakstniecības un mūzikas muzejā saglabātie tērpu oriģināli – Elzas Radziņas leģendārais Žoržas Sandas tērps iestudējumam *Vasara Noānā* (1969), Veras Singajevskas greznais kostīms Jelgavas teātra izrādei *Izlietais trauks* (1952), ko aktrise visu mūžu glabājusi un tagad publika redzēs pirmo reizi, Veltas Līnes *Annas Kareņinas* krāšņā kleita (1967). Mūža pēdējos gadu desmitos Marga Spertāle izteica sevi, darinot lelles ar dramatisko un baleta izrāžu personāžu tērpiem, tostarp arī keramikā.

Jelgavas goda pilsone **Elza Radziņa** (1917 – 2005) pasaulē pazīstama kā izcila Dānijas karalienes Ģertrūdes atveidotāja Grigorija Kozinceva filmā *Hamlets* (1964). Taču savas aktrises gaitas 1938. gadā viņa sāka kā Jelgavas teātra koriste un dejotāja (ir saglabājusies kāda fotogrāfija, kas iemūžinājusi viņu kā Almas Kūmiņas plastikas studijas audzēkni efektīgā kustībā), iztiku pelnīdama grāmatnīcā kā pārdevēja un mašīnrakstītāja. Kad 1942. gada 15. oktobrī **Osvalds Glāznieks** (1891-1947) ķeras klāt aktieru studijai, Elza Radziņa jau skaitās jaunā aktrise, taču viņa studijas nodarbības apmeklē. Kara gados viņa tiek pie lomām ar dažiem teikumiem, viņas kā aktrises uzplaukums saistās ar pēckara gadiem, kad teātris mitinās Torņakalnā. Teātra muzejs saņēmis Elzas Radziņas arhīvu, kurā atrodas dokumenti un fotogrāfijas, kas attiecas uz aktrises Jelgavā pavadītajiem gadiem – skolas liecības, laulības apliecība ar Jelgavas teātra skatuves meistaru **Kārli Radziņu,** 1987. gadā izsniegtā Jelgavas goda pilsones apliecība, apsveikumi. Izstādi kuplina arīdzan Elzas Radziņas koncerta tērpi, ar kuriem viņa uzstājusies koncertos un dzejas vakaros, tostarp Jelgavā.

Arvīda Spertāla jubilejas sakarā pēc viņa mazdēla Ginta Strēļa ierosinājuma Jelgavas novads atjauno Arvīda un Margas Spertālu balvu.

1987. gadā Arvīda Spertāla 90. dzimšanas dienā to iedibināja padomju saimniecība *Vircava.* Par pirmo laureātu kļuva jubilāra skolnieks Akadēmiskā Drāmas (tagad Nacionālā) teātra galvenais dekorators **Gunārs Zemgals.** Nākošajā gadā to saņēma scenogrāfs **Andris Freibergs,** bet 1989. gadā – **Indulis Gailāns** par scenogrāfiju izrādei *Mūžības skartie.*

Pirmā atjaunotā balva tika pasludināta un pasniegta 25. aprīlī, kad Ģederta Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzejā tika atklāta izstāde *Spertālu laikmets latviešu teātrī.* Savukārt **23. maijā** notika konference, kurā piedalījās redzamākie Latvijas mākslas un teātra zinātnieki, kuru pētījumu centrā ir gleznieciība, scenogrāfija un Jelgavas profesionālais teātris.

Jelgavas teātra vietu Latvijas teātra vēsturē novērtēja akadēmiķis, bijušais jelgavnieks **Viktors Hausmanis, Silvija Geikina** pievērsīsās izcilāko Jelgavas teātra režisoru un aktieru devumam, profesors **Jānis Siliņš** analizēja teātra muzikālās izrādes – operetes un dziesmu spēles. Dr. art. **Aija Brasliņa** ieskicēja Itālijas nozīmi latviešu mākslinieku radošajā darbībā, tostarp Arvīda Spertāla dzīvē. Savukārt Mg. art. **Anita Vanaga** akcentēja Arvīda Spertāla lielo nozīmi 20.-30. gadu Latvijas scenogrāfijā, savukārt Dr. art. **Anna Ancāne** pieskarās līdz šim neaplūkotai tēmai – Arvīda Spertāla saistībai ar itāļu futūrismu, bet Eduarda Smiļģa Teātra muzeja eksperte **Margita Mantiņa** ļāva ielūkoties Jelgavas goda

Turpinājums 15. lpp.

„Simts raksti tiem, kas meklē gaismu“

Ritas Grendzes instalācija

Latvijas Nacionālās bibliotēkas 1. stāvā mākslinieces **Ritas Grendzes** instalācija „Simts raksti tiem, kas meklē gaismu”; izstāde apskatāma līdz **20. augustam** bibliotēkas darba laikā. Ieeja bez maksas.

Ritas Grendzes mākslas instalācija *simts raksti tiem, kas meklē gaismu* īpašā veidā atspoguļo kultūras mantojumu, ko māksliniece guvusi, trimdas gados uzaugot Amerikas Savienotajās Valstīs.

R. Grendzes vizuālā valoda ir bagāta. Savā konceptuālajā daiļradē viņa apvieno pēc blīvuma, izskata un dabas dažādus un savstarpēji atšķirīgus izejmateriālus – piemēram, metālu, papīru, audumu un citus. Tiesa, mākslinieces darbos tie sadzīvo ļoti saderīgi un veido stabilas un patstāvīgas kompozīcijas, ietverot vienlaikus kā dziļi emocionālus un poētisku, tā pragmatiskus vēstījumus.

Šajā izstādē, kas radīta Latvijā, Cēsīs, kā galvenais materiāls un avots izmantotas 100 latviešu grāmatas. Simboliski viena grāmata veltīta katram Latvijas pastāvēšanas gadam. Pievēršoties arī tautiskiem simboliem un to nozīmei latviešu kultūrā, R. Grendzes mākslas instalācijā aktuāli būs latviskiem galdautiem raksturīgie dreļļu rakstu zīmējumi, kas sasaucas arī ar izstādes norises vietas – LNB – melnā marmora grīdas ornamentu. Māksliniece uzsver vizuālo saspēli starp drukāto tekstu, zīmētiem rakstiem un papīrā izgrieztiem logiem.

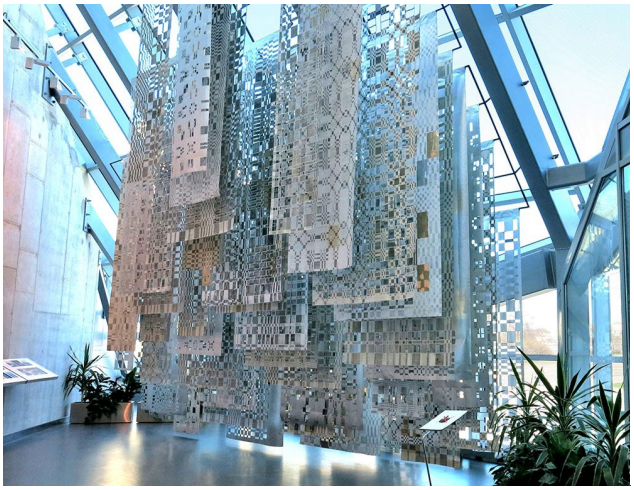

FOTO Aina Gailīte

Ritas Grendzes instalācija „Simts raksti tiem, kas meklē gaismu”.

„Ja dreļļu rakstos ieskauto galdauti vai dvieļu krāsu palete atgādina Latvijas bērnu mežus, tad drukātie raksti norāda uz netaustāmo valodas un folkloras ietekmi savā estētikā. Es vēlos veicināt sarunu starp pieredzēto un esošo, ar vislielāko cieņu pret tām paaudzēm, kas uzturējuši latvisko identitāti gan Latvijā, gan ārpus tās robežām. Ceru, ka šī izstāde stiprinās tiltu starp Latvijā un ārpus Latvijas dzīvojošiem latviešiem,“ stāsta R. Grendze.

Rita Grendze ir studējusi tekstilmākslu, iegūstot bakalaura grādu Klīvlendas Mākslas institūtā *(Cleveland Institute of Art, USA),* ASV. Viņa piedalās izstādēs kopš 1989. gada. 1994. gadā R. Grendze saņēmusi Fulbraita stipendiju Latvijā, lai turpinātu iesāktos pētījumus par latviešu ornamentiem, akcentējot tautiskus izšuvumus. Viņas darbi ir iekļauti gan privātkolekcijās, gan dažādu iestāžu kolekcijās (tostarp Latvijas Nacionālā mākslas muzeja lietišķās mākslas nodaļas un ASV vēstniecības Latvijā *„Art in Embassies“* kolekcijās).

Plašāk par Ritu Grendzi: *www.ritagrendze.com*

Izstādi atbalsta Amerikas Latviešu apvienības Kultūras fonds un nozare *Latviešu fonds,* ASV vēstniecības Latvijā Mazo grantu programma, Pasaules Latviešu centrs, *Hotel Bergs* un *Ramirent.* ■

Vai pastāvēs, kas pārmainīsies?

Par 67. DV ASV delegātu kopsapulces gaitu Klīvlandē

DV ASV 67. kopsapulce Klīvlandē sākās ar DV ASV priekšnieka **Andra Kursieša** uzrunu Daugavas vanadzēm un vanagiem ar klusuma brīdi Mūžībā aizgājušiem biedriem, kuri mūs ir atstājuši pēdēja gada laikā. Sakarā ar lidojuma atcelšanu, no Floridas nevarēja ierasties viens no apvienības delegātiem, mācītājs **Aivars Pelds,** kura vietā, DV saietā kopēju lūgšanu apvienību delegātiem noturēja **Gunta Reinoldsa (Reynolds)** no Kanādas.

Mandātu komisijas pārstāve ziņoja par kārtību, kura tika izraudzīta, lai pie balsošanas mandātu skaits proporcionāli atbilstu katras pavalsts DV apvienības biedru skaitam. Par kopsapulces vadītāju tika izraudzīts **Imants Kalniņš** un sekretāres pienākumam tika izvēlēta **Nora Celmiņa,** viņai piepalīdzot **Ilzei Hāznerei.** Par balsu skaitītājiem tika izraudzīti 2 kandidāti no apvienību delegātu vidus.

DV priekšnieks par savu ziņojumu DV apvienību delegātiem norādīja, ka tas atrodas rakstiskā veidā un ir ievietots apvienību delegātu mapēs, ar kuru viņi ir jau iepazinušies.

Līdzīgi, kā organizācijas priekšnieka materiālu, arī ar vanadžu priekšnieces ziņojumu, apvienības ir jau paspējušas iepazīties ar kopsapulces dalībnieku rīcībā esošā ziņojumā.

Kasiera raitajā izklāstā, viss saistījās ap DV ASV organizācijas budžetu. Ar datorgrafikas palīdzību skaidri bija redzams DV ASV organizācijas naudas līdzekļu pārvietojums, kuros kontos tie ir tikuši novirzīti. Pirms gada DV ASV bijušā organizācijas biedra **Mantenieka** testamentārais noguldījums ir nedaudz cēlies vērtībā. DV ASV organizācijai arī vēl stāv neizmantoti 3 zemes gabali *Garezerā,* kas vēl joprojām ir nepārdoti, un to liktenis pagaidām nav zināms. Apmēram 6 reizes gadā uz DV pārstāvniecību tiek nosūtīti naudas līdzekļi, kas domāti leģionāru atbalstam Latvijā. Sākot ar šo gadu, tika arī nomainīts budžeta gada atskaites laiks. Apvienību zināšanai, ka sākot ar šā gada Janvāri, budžeta gads mainīsies 31. decembrī.

Par aprūpes un biedru nozares ziņojuma nebija. Atbalstīts tika DV CV lūgums apstiprināt **Jura Augusta** un **Ilgas Nyradijas** iecelšanu DV Goda amatos. Tika atgādināts, ka DV sludinājumi ir jāturpina, ja arī mēs zaudējam uz to reklāmas rēķina. Ar DV apvienību biedru sarakstiem, joprojām ir neizprotami gadījumi, jo daudzām apvienībām, izbeidzot to darbību, ir arī jārūpējas par vēl esošo DV biedru likteni. Apvienībām likvidējoties, tam ir jābūt formulētam ar DV likumu kartību.

Ar DV CV priekšnieka ziņojumu un arī apsveikumu kopsapulcei, apvienību delegātu mapēs ir ievietoti materiāli, kā arī DV Pārstāvniecības Latvijā, atskaite. Šī informācija ir diezgan svarīga, jo ir tikusi saņemta pēdējās pāris nedēļās.

DV ASV goda tiesai, neesot tās aktivitātei, tā arī nebija ziņojuma. Par revīzijas komisijas ziņojumu var piebilst to ka, satiekoties tās locekļiem un pārbaudot ienākošos/izejošos naudas līdzekļus, nav konstatēta nelikumīga kases darbība, un DV ASV organizā-

Turpinājums 11. lpp.

Ukraiņu Višivanka ne tikai Rīgā

Ir lietas, kas tautiešus vieno

Ukraiņi visā pasaulē ir pieņēmuši samērā jauno tradīciju – maija mēneša trešajā ceturtdienā uzvilkt tautastērpa blūzi vai kreklu un satikties, kur nu kurā pilsētā vai valstī. Šo dienu sauc par *Višivankas dienu,* un tie ir svētki, kuros katrs cenšas smaidīt gaišu smaidu.

Višivanka nozīmē izšuvums, un ak, cik tie blūzēm un krekliem ir dažādi, ne tikai krāsās, bet arī balts uz balta. Ja jau latviešiem ir daudz dažādu tautastērpu, tad milzīgās Ukrainas novados to ir daudz vairāk.

Ceturtdien, **18. maijā,** Latvijas ukraiņi, mazliet attālinot savus politiskos uzskatus, cik nu tas ir iespējams, pulcējās pie Operas strūklakas.

Mazs pulciņš, kuri nav kremļa pielūdzēji, bet ir savas Ukrainas patrioti sastājās Brīvības pieminekļa laukuma malā uz iepriekš izziņoto zibakciju, kas bija veltīta *„Krimas tatāru masu deportācijas 73. gadadienai, kad uz Vidusāziju tika izsūtīti teju visi Krimas pussalas tatāri, 18.05.1944.”* Viņus atbalstīja arī daži latvieši, kā parasti.

Tad visi Operas skvērā nemitīgi fotografējās mazākās un lielākās grupiņās, arī Ukrainas Vēstniecības Latvijā darbinieki, līdz kamēr pienāca laiks sastāties karogotam gājienam, lai dotos nolikt ziedus pie Brīvības pieminekļa un nodziedāt abu valstu himnas, un tad, protams, visi kopā pozēja lielai, lielai ģimenes bildei. Ukraiņi ļoti

FOTO Aina Gailīte

Gājiens uz Brīvības pieminekli.

FOTO Aina Gailīte

Kopbilde pie Tarasa Ševčenko pieminekļa.

FOTO Aina Gailīte

Zibakcija Krimas tatāru deportāciju atcerei.

izjusti dzied savu himnu un arī Latvijas himnu dzied no sirds.

Sekojot policistiem, visi, karogiem plīvojot un ik pa laikam dziedot kādu ukraiņu dziesmu, devās pa Raiņa bulvāra ietvi uz Kronvalda parku pie dižā dzejnieka Tarasa Ševčenko pieminekļa. Tur tāpat ziedu nolikšana, karogu godasardze un piedevām, pirms pāris gadiem daudzu rokdarbnieču izšūtā nacionālā garā dvieļa godināšana. Arī pats Ševčenko bija saposts višivankā.

Vēstniecības sekretāre pasniedza dažas apbalvojuma medaļas par nacionālo tradīciju kopšanu un saglabāšanu. Dažas dziesmas un atkal ģimenes bildes; jā, piedalījās daudz mazu bērnu, labi audzinātu.

Ļoti jauka un skaista tradīcija, latvieši gan varēja vairāk pievērst pasākumam uzmanību. Slava Ukrainai!

Aina Gailīte
Laikrakstam „Latvietis“

Dokumentāla filma...

Turpinājums no 7. lpp.

par viņu bērnības pieredzi kara laika Igaunijā, bēgšanā no dzimtenes, dzīvi un skolas gaitām bēgļu nometnēs Vācijā, un kādu iespaidu šī pieredze ir atstājusi uz šo cilvēku dzīvi. Šo informāciju viņa ir sakopojusi vairākās grāmatās *(„Estonia’s War Children: A Fractured Generation“, „When the Noise Had Ended“).* Dažas no šīm grāmatām, kuras noliktas uz galdiņa, varam pašķirstīt vai nopirkt. Priekšlasījums ir saistošs, un viela ir radniecīga iepriekš rādītās filmas tematam.

Sarīkojums ir beidzies. Vēl daži pārrunā redzēto un dzirdēto, un tad publika pamazām izklīst. Diena jau ir satumsusi, kad es kāpju tramvajā ceļā uz māju. Kamēr vairums pasažieru, galvas noliekuši, spaida ar īkšķiem izgaismotas telefona plāksnītes, es vēl kavējos 20. gadsimteņa atmiņās.

Nākotnē vēl pastāvēs Oksfordas, Sorbonas, Harvardas un citas slavenas universitātes, bet varbūt kāds cilvēks, pētīdams savu ciltskoku, atklās, ka viņa sencis ir studējis tādā Baltijas Universitātē un tad, kādā arhīvā vai internetā atradīs pasakainu filmu par kādreizēju gaismas pili, kura cēlās Vācijā no kara drupām un uz īsu laiku staroja savu gaismu no dzimtenes izdzītu, izglītību alkstošu jaunekļu dvēselēs.

Dr. V. N. Niteckis
Baltijas Universitātes bijušais students
Laikrakstam „Latvietis“

* *„Baltijas Universitātes stāsts“.*

Vai pastāvēs,...

Turpinājums no 9. lpp.

cijas kasierim par veikto darbu ir izsakāma komisijas pateicība.

Debatēs pie ziņojumiem ir ienācis priekšlikums noskaidrot apvienības, kuras mums ir joprojām aktīvas un kuras nav tik aktīvas, uz ko sekoja atbilde, ka pēdējos gados no mums ir aizgājušas Bostonas un Mineāpoles DV apvienības un uz *miršanas* sliekšņa ir Filadelfijas, Kalamazū, Ņūdžersijas, Detroitas un Grand Rapidu DV apvienības. Čikāgas, Dienvidkalifornijas, Floridas, Indianāpoles, Ņujorkas, Klīvlandes, Linkolnas, Ročestras, no Vašingtonas, Milvoku DV apvienības ir vēl joprojām aktīvas. Tā problēma ņav tikai tā, ka mums pietrūkst biedru. Šajās apvienībās ir vēl ļaudis, kas būtu priecīgi turpināt DV biedru aktivitāti, bet kur trūkums ir tieši vadībā, jo grūti ir atrast cilvēkus, kuri ir gatavi tās vadīt. Un tā tas ir daudzās organizācijās. Tādēļ es prasu apvienību vadītājiem, kuri ir šeit, DV kopsapulcē, – sākiet nopietni domāt par nākotni. *„Ko Jūs darīsiet, kad Jūs negribēsiet turpmāk vadīt Jūsu apvienību? Nevar gaidīt līdz pēdējam momentam un tad aizbildināties par pēkšņu aiziešanu, no tās“,* ieminējās DV organizācijas priekšnieks Andris Kursietis. Jau tagad jāsāk gatavot nākošās paaudzes vadītājus. Par šīm lietām domājiet ļoti nopietni. Tikai tādā veidā mēs būsim spējīgi turpināt DV organizāciju. Biedri mums būs, bet ja nav vadītāju, mirs apvienības viena pēc otras, un beigu beigās nebūs neviena apvienība, bet būs DV ASV kopa ar tās tūkstoš biedriem.

Par DV ASV organizācijas darba apstiprināšanu, iebildumu nebija un piebilde bija, to pieņemt, kā par to ir uzrakstīts protokolā. Par DV ASV sadarbību ar vadošajām organizācijām, kā PBLA un ALU, runāja ALA priekšsēdis **Pēteris Blumbergs.** Viņš apstiprināja, ka viņa organizācijas finanšu stāvoklis patreiz ir labs, pateicoties vairākiem privātiem novēlējumiem. Mums organizācijā darbojās vairākas nozares, kuras ir ar piesaisti Latvijas simtgades programmai un *internšipa* programmas izveidi, kas saucas *Pavadi vasaru Latvijā.* Mums vienmēr ir interese sadarboties ar citām organizācijām, kā Daugavas vanagi, PBLA, Latviešu centru *Garezers,* Katskiļu nometni, un mēs esam vienmēr gatavi viņus atbalstīt vai kopā strādāt dažādos pasākumos. Sava paskaidrojuma nobeigumā ALA priekšsēdis atzīmēja par diviem galvenajiem notikumiem, kas stāv priekšā ALA – viens no tiem ir tās ikgadējais kongress no 6. maija. Nākamajā rudenī mēs ar PBLA piesaisti rīkojam Ekonomikas forumu Čikāgā, *Valdorf Astorija* viesnīcā, kas būs samērā augstas prezentācijas pasākums tiem biznesa ļaudīm, kas vēlās ieguldīt apjomīgus līdzekļus biznesa pasākumos Latvijā.

Ar piebildi par apstākļiem šovasar Latviešu centrā *Garezers* informēja **Ivars Zušēvics.** Ir zināms, ka *Garezeram* patreiz ir ļoti grūti dabūt darbiniekus šai vasarai. Tā *internšipa* programma, kas saista jauniešus koledžu līmenī, galvenokārt, pievelk tos braukt uz Latviju un strādāt tur. Mums ir arī jāpadomā par šīs programmas apjoma izveidi, lai neatsaistītu jauniešus no *Garezera,* jo arī no Milvokiem bija potenciāli kandidāti, bet tie izpalika no iesaistīšanās darbam *Garezerā.* **A. Kursietis** par Amerikas Latviešu Jaunatnes apvienības (ALJA) sadarbību ar vadošajām organizācijām piebilda, ka izsakoties ar tikko, kā izteiktajiem Z. Rīdera vārdiem: *„Mums katram ir jādod savs laiks, šo jauniešu izaugsmei, bet tajā pat laikā nedrīkstam aizmirst jauniešus pieturēt, lai viņiem būtu vienkāršāk atgriezties organizācijās.“* **A. Kursietis** apliecināja, ka *„mums tās sēklas zemē jāsēj jau šodien, lai cerētu rītdien uz vareniem ozoliem, ar bagātīgu zīļu ražu.“*

Par *Garezera* aktualitātēm vēl informēja **G. Kancs.** Bez pieminētajām darbinieku trūkuma lietām, viņš piebilda par jaunas vadības stāšanos iepriekšējā administratora vietā. Beidzot kārtība mājo *Garezera* visās finanšu lietās, ar to savešanu pilnīgā kārībā. *Garezerā* šogad vidusskolēnu būs pietiekami daudz, izņemot zēnu skaitu, attiecībā pret meitenēm. Joprojām ir grūti atrast skolotājus un audzinātājus vidusskolai.

Par cik 2017. gada DV ASV budžets ir balstīts uz iepriekšējā gada organizācijas darbību, DV ASV organizācijas kasieris **I. Zuševics** aicināja kopsapulci to pieņemt, kas arī vienbalsīgi tika izdarīts. Nākošais kopsapulces lēmums bija par DV Centrālās valdes Latvijā budžeta pieņemšanu. Negaidītākais bija DV ASV delegātu kopsapulces lēmums, pateicoties konstatētiem izejošiem datiem par DV CV darbību Latvijā līdz šim. DV ASV kopsapulces delegātiem ir interese par DV pārstāvniecības eksistēšanu arī turpmāk pēc jauna prezidija vēlēšanām Latvijā. Nauda palīdzībai, kas tiek nosūtīta uz Latviju, tiks laicīgi iesaldēta līdz momentam, kad sāks darboties jaunievēlētais DV prezidijs Latvijā. Lai tad tas izstrādā profesionāla līmeņa budžetu un plānu, kas tiktu nosūtīts DV ASV izvērtēšanai. Apvienību delegātu balsojums notika par dotāciju iesaldēšanu DV CV Latvijā līdz prezidija maiņām sakarā ar vēlēšanām.

DV ASV kopsapulce atbalstīja DV CV ieteiktās izmaiņas DV CV darbības noteikumos, mainot 47. punktu. Tika noraidīts DV CV prezidija apgalvojums, ka nav ierobežojuma apbalvot DV biedrus un citas personas vairākas reizes par nopelniem DV organizācijas labā ar Atzinības rakstiem un Krūšu nozīmēm zeltā.

Jautājumā par globālās DV priekšnieces vēlēšanām DV kopsapulce atbalstīja izvirzīt **Guntas Reinoldsas** kandidatūru. No DV ASV delegātu kopsapulces DV priekšsēža amatam DV ASV kopsapulce nolēma uzstādīt un atbalstīt visiem pazīstamā **Austra Graša** kandidatūru.

Par DV ASV nākotni **A. Kursietis** uzsvēra, ka mūsu galvenais uzdevums ir DV turpmākās vadības laicīga sagatavošana. Par cik mūs visus saista Latvijas simtgades atzīmēšana, tad DV ASV Zemes valde atbalstīs jebkuru DV ASV apvienību ar $ 1000. Tika atbalstīts priekšlikums par oficiālu DV globālās organizācijas reģistrāciju vienā no ASV pavalstīm. No DV ASV kopsapulces tomēr neatbalstīja DV CV lūgumu par 3% ieturēšanu no katra veiktā maksājuma DV CV pārstāvniecībai, lai palīdzētu segt tās administrācijas izdevumus. Par DV centrālo publikāciju, iespiesto biļetenu visi bija vienās domās, par šīs publikācijas turpmāku iespiešanu, jo to galvenokārt lasa vecākās paaudzes Daugavas vanagi un leģionāri, kuriem nav vēlme lietot datoru, šīs publikācijas apskatei tīmeklī.

ASV Daugavas Vanagu un vanadžu kopsapulces rezolūcijas:

1. Delegātu kopsapulce aicina DV Zemes valdi apsvērt un kopā ar ALA valdi noorganizēt Latvijas simtgadei veltītu ceļojošu pasākumu kultūras jomā uz aktīvākajiem DV apvienību centriem.

2. 2017. gada delegātu kopsapulce ieteic palielināt atbalstu audžubērnu ģimenēm Latvijā.

3. DV ASV delegātu kopsapulce aicina DV apvienības izmantot Zemes valdes paredzēto $ 1000 pabalstu sarīkojumiem, veltītiem Latvijas simtgades svinībām.

4. DV ASV delegātu sapulce izsaka atzinību un dziļu pateicību **Solvitai Sekstei, Annai Sņuciņai, Dr. Vijai Tipainei, Maijai Cālītei, Agnesei Briedei** un **Agrim Briedim** par latviešu leģionāru aprūpes darba veikšanu Latvijā.

5. DV ASV delegātu sapulce izsaka pateicību **Andrejam Mežmalim** par darbu sabiedrisko attiecību jomā, atspēkojot Krievijas mānīgo Latvijas vēstures interpretāciju un skaidrojot latviešu leģionāru patieso vēsturi.

Kopsapulces nobeigumā DV ASV priekšnieks sirsnīgi pateicās mājiniekiem, Klīvlandes DV apvienībai, par tās veikumu, ar organizācijas komitejas vadītāju **Ilzi Hāzneri** priekšgalā par sekmīgi noorganizējot kopsapulces gaitu. Visi kopēji nodziedāja Daugavas vanagu organizācijas himnu. Trīs neaizmirstamas dienas Klīvlandes Latviešu namā bija beigušās.

Vilnis Trops

Klīvlandē, 2017. gada 8. un 9. aprīlī
Laikrakstam „Latvietis“

Trimdas bērnu bērni un mazbērni Latvijā (15)

Aija Abene un Ēriks Mikelšteins

Svētdiena, **14. maijs,** un pirmā skaistā pavasara diena. Pirmo reizi šo pavasari Rīgā termometrs uzkāpis uz +19°C. Vajadzētu iet āra staigāt, bet man šodien nebūs laika, jo sarunāta tikšanās ar diviem trimdas bērniņiem, kam darba dienās nav laika runāties, jo gandrīz abiem darbs ir tāds, kas prasa katru dienu un tad arī vēl.

Aija man pazīstama jau sen, jo vairākus gadus bijā Latviešu fonda Padomē, kad viņa tur bija priekšniece. Arī viņas vecākus es pazinu jau ļoti sen, jo bieži bijām dalībnieku vidū *Garezera* 3x3 nometnēs.

Tēti Sandoru Abenu pazīstu jau vairāk nekā 70 gadus, abi esam no pirmās darba nometnes, jo uz bēgļu nometni Bernsenu nokļuvām ar vienu kuģi Rīgas un no Dancigas ar vienu vilcienu. Abi esam gājuši turienes skolās. Viņš bija kādus 5 gadus jaunāks par mani, bet viņa māsa Agita piederēja mūsu kafijas klačiņas grupiņā. Dziedājām korī, dejojām tautas dejas un kopā spēlējām pašceptu teātri. Amerikā bieži tikāmies dziesmu svētkos dažādas pilsētās. Kā viņa ģimene, tā mana ģimene vienmēr bijuši latviešu sabiedrības aktīvistos. Tādēļ nemaz nebrīnos, ka viņa meita Aija tagad dzīvo Latvijā un ir ļoti darbīga. Bet šodien viņi abi ar vīru Ēriku Mikeļšteinu ir pie manis, un abi tagad strādā Latvijā.

Viņi ir klāt ar nelielu nokavēšanos, jo ir bijuši muzejā un aizrāvušies mazliet ilgāk, un pēc nofotografēšanās mēs arī ķeramies pie darba. Paskaidroju, ko no viņiem gribu dzirdēt un tad **Aija** iesāk:

„Par Sandora vecākiem es zinu, ka mamma Vanda Kauze bija dzimusi Pēterpilī, jo viņas tēvs bija muižas kungs. Tikai 14 gadu vecumā viņa bija aizbraukusi dzīvot uz Latviju. Tēvs Jānis bija virsnieks Latvijā un bija Brīvības cīnītājs, un saņēma Lāčplēša ordeni, un abi mira kādu laiku pēc tam, kad bija aizbraukuši uz Ameriku. Manas mammas vecāki – Oskars un Marija Neikeni; bija dzimis Mālpilī, tur bija mežsargs. Vecāmāte Marija Balode bija no Tukuma. Es pazinu visus savus vecvecākus, izņemot tēvatēvu Jāni. Viņš jau bija miris, kad es piedzimu. Mammai jaunākais brālis piedzima vēl tikai Amerikā. Viņi bija seši bērni, vecāki un vēl tēva tēvs. Tēvam gan bija tikai māsa un vecāki.

Ēriks par savu vectēvu var pateikt tikai tik daudz, ka: „Viņš ir bijis skolas pārzinis ar uzvārdu Klāviņš, bet viņš arī miris, kad viņa mammai bija tikai 4 mēneši. Viņu nošāva atentātā Ziemassvētku vakarā, un mana vecmamma nomira Eslingenā. Mani vecāki bija nonākuši Toronto, kur bija satikušies un apprecējušies. Tur arī es esmu dzimis, un man ir viens brālis.“

FOTO Astrīda Jansone

Aija Abene un Ēriks Mikelšteins.

Aija turpina: „Mums ir divi bērni: Daina ir vecākā un Pauls. Daina dzīvo un strādā Otavā, un Pauls beidza studijas šogad, izstudēja pilsētas plānošanu un menedžementu. Aija ir dzimusi 1957. gadā Filadelfijā, studēju vēsturi un *liberal arts.* Dabūju bakalaura grādu mākslā. Tad pārcēlos dzīvot uz Kanādā, tur dabūju darbu Latviešu Centrā un turpināju studijas. Centrā es biju biroja vadītāja. Uz Kanādu es pārcēlos 1980. gadā, kur mēs ar Ēriku satikāmies un apprecējāmies 1986. gadā. Tad arī *apbērnojāmies,* un tad jau dzīve rit mazliet savādāk. Ēriks ir dzimis 1959. gadā Toronto un ir gājis turienes baznīcas svētdienas skolā un Toronto Latviešu ģimnāzijā.“

Aija kā īsts superletiņš ir skolojusies sestdienas skolā Filadelfijā, vidusskolā Toronto, *Garezerā,* Minsterē. Viņa tiešām ir no superletiņu ģimenes, jo vecāki ir sūtījuši visur, kur vien iespējams kļūt par latvieti. Ērikam māte nevadīja mašīnu, tāpēc nevarēja dēlus pa dažādām skolām izvadāt. Aijai ir vēl divas māsas un brālis. Brālis dzīvo Rīgā, viena māsa Ņujorkā un viena vēl Filadelfijā.

„Kad mēs apprecējāmies, Ēriks strādāja Toronto Centrālajā tirgu, kas bija vairāk tāds kā vairumtirdzniecības tirgus. Tas pārdeva preces tikai veikaliem, un tur es uzstrādājos pie kvalitātes kontroles. Tur es nostrādāju sešus un pusi gadus pie dārzeņu un augu kvalitātes.“

Tālāk viņi man stāsta viens caurs otru.

„Aija strādāja Latviešu centrā un Kredītsabiedrībā. Tad es atkal studēju un izmācījos par skolotāju. Tad sāku strādāt skolā Toronto, un Ontario provincē skolotājiem ir ļoti izdevīga sistēma skolotājiem, kur tu vari iepirkt savu akadēmisko gadu. Tā kā profesoriem universitātē, tā skolotājiem skolās. Četri gadi strādā, piekto gadu nestrādā; tas ir ļoti izdevīgi. Kad man tas piektais gads bija, mēs ar bērniem jau zinājām, ka uz gadu brauksim uz Latviju. Mēs jau īstenībā 1986. gadā bijām norunājuši, kad Latvija būs brīva, mēs brauksim uz Latviju. Tai laikā gan mēs vēl necerējām, ka tas notiks mūsu dzīves laikā.

1994. gada augustā es te atbraucu viena pati ar bērniem, Ēriks palika vēl Toronto strādāt. Bērni gāja vietējā ģimnāzijā: Daina bija 12. klasē, Pauls bija 10. klasē. Ar viņiem arī apgājās tā kā ar *baltiem zvirbuļiem.* Nevarēja saprast, ko ar viņiem darīt. Angļu valodas skolotājiem bija bail no viņiem, jo angliski viņi zināja perfekti, kas bija labāk nekā skolotāji paši. Bet nekas. To gadu viņi nobeidza; Daina skolu pabeidza, viņai uzlaboja latviešu valodu. Pauls teica, ka viņa latviešu valodas skolotājs nevarēja saprast, kā bērns, kas dzīvojis Kanādā, prot latviski labāk rakstīt un lasīt, nekā bērni, kas te dzimuši un auguši. Skola viņiem te patika. Paulam bija tas gods Skolēnu dziesmu svētkos nest skolas karogu, un uz to viņš bija ļoti lepns.

Starplaikā man te iepatikās, un Ēriks bija atbraucis uz laiku ciemos, un mēs dabūjām tai laikā ļoti lētas biļetes uz Ēģipti. Mēs sēdējām pie baseina Ēģiptē, un es dabūju piedāvājumu strādāt Starptautiskā skolā par pieklājīgu algu. Es paliku Latvijā, iekārtoju dzīvi un nopirku dzīvokli. Bērni aizbrauca atpakaļ uz Kanādu, un Pauls pabeidza vidusskolu tur, jo Ēriks vēl bija Kanādā. Pēc diviem gadiem arī Ēriks atbrauca uz Latviju, bet bērni palika Kanādā, jo vienalga kur, te viņus uzskata par ārzemniekiem.

Arī mūs abus te uzskata par ārzemniekiem un ne visai labvēlīgi. Lai gan mēs protam latviski runāt un uzvedamies kā latvieši. Katrā gadījumā, viņi neuzskata mūs par latviešiem tikai tādēļ vien, ka mēs neesam dzimuši Latvijā. Viņiem te latvieši ir tikai *Čikāgas piecīši.* Tas gan ir tikai mūs paaudzei, tiem, kas vēl uzauguši padomju laikā. Mēs ļoti labi saprotamies ar jaunāko paaudzi. Jaunajiem ir stipri vieglāk integrēties Latvijā nekā mūsu paaudzei.

Mums te ir daudzu draugu bērni, paši draugi nav. Mūsu gados te cilvēki ir maz pārcēlušies, īpaši no Kanādas un Amerikas, bet jaunāku ir daudz.

Turpinājums 13. lpp.

Ieskats Stāstu segas tapšanā

Bostonas latviešu sūtījums

Muzeja un pētniecības centra *Latvieši Pasaulē* iniciatīva *Stāstu sega Latvijai* ir guvusi lielu piekrišanu diasporas sabiedrībā. Par to liecina atsauksmes *Facebook* lapā, lai gan kvadrātiņi pagaidām nāk lēnām, jo diasporas kopienas un indivīdi tos gatavo uzmanīgi un radoši, pie reizes piedomādami par savām saitēm ar Latviju, ko apraksta klātpieliktajos stāstos.

Martā muzejs saņēma lielisku sūtījumu no **Agneses Linartas** un Bostonas Latviešu skolas bērniem – kopumā 25 kvadrātiņus ar sagatavotiem stāstiem. Nolēmām tuvāk iepazīties ar *Stāstu segas* iniciatīvas atbalstītāju Bostonā – Agnesi Linarti!

Agnese Linarta ir labi pazīstama dziedātāja Latvijā, kur viņa muzicēja kopā ar vīru Andri Baronu un strādāja Marijas Naumovas bērnu un jauniešu studijā *MarieN Studio.* Taču kopējās ceļu gaitas Baronu pārim šķīrās, un 2009. gadā Agnese devās uz Ameriku, Bostonu, kur dzīvoja jaunākā māsa. Laika gaitā viņa iepazinās ar savu tagadējo vīru, un kā Agnese stāsta: *Gribējām veidot ģimeni. Diemžēl no attāluma tas nav iespējams. Mans vīrs Amerikā dzīvo jau 25 gadus, un pārcelšanās šķita tikai loģiska.*

Agnese vairs profesionāli nedzied. Bostonā viņa tagad audzina divus dēlus un ir iesaistījusies Bostonas latviešu sabiedrībā, kur viņa uzņēmusies Bostonas Latviešu skolas pārzines amatu: *Tā kā mani dēli pirms pāris gadiem uzsāka gaitas latviešu skolā, bija skaidrs, ka būs jāiesaistās jebkurā gadījumā. Skolas darbība ir balstīta uz vecāku entuziasmu, tāpēc jebkura iesaistīšanās nozīmē latvietības saglabāšanu. Tas ir tas, ko mēs varam iedot saviem bērniem.*

Bostonas Latviešu skola pastāv kopš 1951. gada, un mācības notiek Bostonas Trimdas draudzes telpās. Sarunā ar Agnesi pārrunājam arī jautājumu par sadarbību starp *veco trimdu* un nesen izceļojušajiem latviešiem. Agnese novērojusi: *Domāju, ka tie, kas vēlas iesaistīties, noteikti uzmeklē citus latviešus. Atnākt uz kādu no pasākumiem ir viens veids, kā iepazīties. Šogad austrumkrastā Baltimorā notiks Dziesmu un Deju svētki, un korī ir apvienojušies gan trimdā, gan Latvijā dzimušie latvieši. Latvieši kopā sanāk arī, svinot Jāņus Piesaulē – tā ir mūsu vietējā mazā Latvija! Tāpat mūsu skolai ir ļoti laba sadarbība ar Bostonas latviešu draudzi un tās biedriem, īpaši – ar Dāmu komiteju. Kopīgi organizējam pasākumus – gan koncertus, gan talkas.*

Par Agneses saitēm ar Latviju arī liecina viņas un māsas ierosinātais labdarības sarīkojums 2014. gada janvārī Bostonā, lai atbalstītu Zolitūdes traģēdijā cietušos. Agnese aicināja kopā māksliniekus no Latvijas un vietējās Bostonas sabiedrības, lai pieminētu cietušos un atbalstītu viņu ģimenes – par koncerta biļetēm un mākslas darbu izsolē gūtie līdzekļi tika nosūtīti uz *Ziedot.lv.*

Agneses līdzdalība *Stāstu Segas* projektā nebūt nav pārsteigums: *Iesaistījos projektā, lai rādītu bērniem piemēru! Es esmu latviete, un man ir savs stāsts!*

Pašas Agneses izveidotais kvadrātiņš līdzinās mākslas darbam: *Filcēšana ir super ideja, kuru piedāvāja viena no mūsu latviešu skolas skolotājām, kas ir arī liela rokdarbniece – Jāna Plēsuma. Tā bija lieliska iespēja iemācīties kaut ko jaunu. Mans darbiņš simboliski attēlo latviešu meiteni Ziemeļmeitu/Saulesmeitu, kura lūkojas dzimtenes Latvijas virzienā uz Gaiziņkalnu, uz Kurzemes rapšu laukiem, uz Baltijas jūru.*

Agneses izveidotais kvadrātiņš.

Līdz šim muzeja akcijā *Stāstu sega* kvadrātiņi saņemti no Austrālijas, ASV, Kanādas, Anglijas, Īrijas un Vācijas. Tos darinājuši bērni, rokdarbnieces, ne tikai sievietes, bet arī vīrieši, skolotāji, biologi, matemātikas profesori un daudzi, daudzi citi. Ļoti gaidām sūtījumus ar latviešu rokdarbiem un stāstiem no citām zemēm Eiropā, Dienvidamerikā, Austrālijā, Āfrikā un Āzijā!

Stāstu sega Latvijai līdz šim atbalstījuši Valsts Kultūrkapitāla fonds, Amerikas Latviešu apvienības Kultūras fonds un ASV vēstniecība Rīgā. Vairāk informācijas var uzzināt mūsu *Facebook* lapā: *Stāstu Sega* vai LaPa mājas lapā:

http://www.lapamuzejs.lv/latviesu-dazadibas-mekejumi-latvijas-100gadei/

Aija Abens,
Stāstu segas projekta vadītāja

Trimdas bērnu bērni... (15)

Turpinājums no 12. lpp.

Tādēļ mūsu draugu loks ir stipri jaunāki cilvēki. Es to jūtu savā darbā *Stūra mājā* un es to jūtu visur citur. Viņi jūt, ka mēs neesam vietējie, un viņi mūs nekad neuzskatīs par vietējiem. Mēs esam te strādājoši cilvēki, un mums ir saskare ar viņiem katru dienu. Ar tiem, kas te ir zem 30, var saprasties ļoti labi, jo tie ir vairāk ar pasauli iepazinušies, jo ir ceļojuši. Viņi ir arī ārzemēs studējuši, un viņiem ir savādāka attieksme nekā mums, tādēļ jaunos te uzskata par savējiem.“

Ēriks saka, ka viņa pieredze ir tāda, ka te „...latvieši zina visu, un neko viņiem nevajag mācīt, un katrs par sevi ir tas gudrākais. Aija pašlaik vēl ir projekta vadītāja *Stūra mājā,* kas vēl ir uz pusgadu, jo arī muzejam vēl nav zināms, kas ar to notiks pēc tam. Starplaikā viņa nodarbojas ar tulkošanu. Ēriks trīs dienas nedēļā strādā itāļu restorānā kā pavāra palīgs un tad vēl abi vada ekskursijas pa Rīgu. Viņš arī dara visādus sīkus remontus pie dzīvokļiem, un lielākiem darbiem viņam ir pašam sava brigāde. Viņš arī palīdz cilvēkiem apsaimniekot mežus. Aija sūdzas, ka viņa ar Dr. grādu pedagoģijā nevar dabūt darbu universitātē. Vēl tagad daudz vietās vajadzīgs blats. Viņa nav savējā. Te ir regulāri jāpārdomā, ko te dara, jo darba vietas nav pastāvīgas.

Citādi mums Latvijā te ļoti patīk, ja nepatiktu, tad mēs te nedzīvotu. Ar jaunākiem cilvēkiem mēs satiekam ļoti labi. Mūsu pašu vecuma cilvēki te ar mums nedraudzējas, bet mums draugu tāpat ir diezgan. Te arī ir vienmēr, kur aiziet un kaut ko redzēt. Mēs gan daudz ceļot nevaram atļauties un bieži uz Kanādu braukt nevaram, jo mēs saņemam šejienes algas, ne tādas, ko saņem ārzemēs. Arī mūsu izdevumi nav mazāki kā vietējiem.

Mēs katrā ziņā domājam, ka Latvijai ir gaiša nākotne, jo jaunie cilvēki, kas ir izglītoti, ir gudri un ir uzņēmīgi, kas nebaidās iesākt kaut ko jaunu, ja tikai valdība atļaus viņiem darboties. Kultūras un sporta dzīve Latvijā ir daudz pieejamākas, kādas tās ir Kanādā vai Amerikā. Te ir daudz koncertu, notikumu sportā un te ir daudz muzeju; te vienmēr ir kaut kas, ko var darīt, lai nebūtu jāsēž mājās. It sevišķi, ja to cenas salīdzina ar turienes cenām, ja grib redzēt pasaules klases māksliniekus, kā tos var redzēt šeit. Te neviens uz mani neskatās šķībi, ja es staigāju tautas tērpā vai ar kokli.

Jā, mums te ļoti patīk, mēs te jūtamies kā mājās un mēs varam izvēlēties, ar ko gribam draudzēties.“

Astrīda
Laikrakstam „Latvietis“

Dziļās sēras paziņoju, ka 2017. gada 26. maijā, Rīgā mūžībā aizgāja man mīļais, mīļais tēvs

ILGVARS ANDERNOVICS

dzim. 1923. g. 30. oktobrī, Salacgrīvā

meita Silvija Andernovics

Atvadīšanās Rīgas Krematorijas Lielajā zālē trešdien, 31. maijā, plkst. 11.00.

Nāk prātā senās dienas...

Jancis par pirmo randiņu

Tā jau tas laikam ir katram cilvēkam – liekas, ka tālā pagātne ir ietinusies tādā kā miglā un grūti saredzēt, kā tur īsti bija, kas notika...

Bet reizēm kāds speciāls gadījums vai speciāla diena uzplaiksnī tik spilgti un skaidri, ka liekas tas notika tikai vakar.

Tā man notika vakardien. Sēžu savā parastajā vietā uz sola zem krūma un skatos, kas notiek visapkārt. Pa ielu iet viens pārītis – puika un skuķis. Iet, iet – skuķis pagrūž puiku un skaļi smejas. Iet, iet un puika pagrūž skuķi un smejas vēl skaļāk ... Tā tas turpinās, līdz viņi pazūd manam skatam. Nez, vai tik nav viņu pirmais randiņš, man iekrīt prātā, un pēkšņi esmu atpakaļ tālā, tālā pagātnē, kad gatavojos uz savu pirmo randiņu...

... Par gulēšanu nav ko domāt. Par ēšanu vēl mazāk. Jau kuro reizi eju pie spoguļa un ķemmēju matus. Vēl gan ir agrs – tikai deviņi no rīta. Randiņš sarunāts divpadsmitos, bet man nav miera. Tas taču mans pirmais randiņš. Un ar Mēriju – smukāko meiteni skolā. Mērija ir kaut kas speciāls. Vismaz man tā liekās. Viņa ir gandrīz jau jaunkundze. Lūpas ar krāso – ne jau skolā, bet tā pa klusam.

Nez, vai pie pirmā randiņa bučošanās ar ir klāt? Tad var iznākt baiga noķēzīšanās. Man baltais krekls mugurā. Tā vien liekās, ka reibonis nāk virsū. Ne jau pirmo reiz. Vakardien, kad nesaprotamā veidā biju saņēmis dūšu un aicinājis Mēriju, gandrīz vai saslapināju bikses, kad viņa, tā savādi smīnēdama, teica „nu labi, ies ar...“ Un reibonis bija klāt kā likts. Labi vēl, ka noturējos uz kātiem; būtu bijis kauns pa visu ģīmi. Nav jau tas randiņš no tās zortes, kad iet uz dancošanu – *tūdaliņ, tāgadiņ* vai *zaļā dārzā bijām mēs,* bet divi vien uz vietējo kinoteātri, kur rāda filmu *La Paloma.* Matinē – pa dienas gaismu. Es to filmu jau biju noskatījies ar saviem draugiem, bet tie ir puikas un tagad jāiet ar skuķi. *Bože moi!**

Tanī filmā viens pāris bučojās, kā jau parasti pieaugušo filmās. Kad skatījos viens pats, man ne silts, ne auksts. Gaidīju tikai, kad šie beigs spaidīties un turpinās filmu, bet tagad blakus būs Mērija... Vai manu dieniņ... – eju atkal matus saķemmēt. Kas man lika iet taisni pie Mērijas? Kāpēc sapinos ar skuķi? Patikt jau patīk. Dikti patīk! Varbūt esmu pat maķenīt iemīlējies. Tad nu gan būtu ķezā. Lielais Fredis, mana drauga Friča brālis, saka, ka tā iemīlēšanās esot dārgs prieks. Un man kabatā tikai tik, cik mamma iedeva priekš saldējumiem puslaikā. Tās kino biļetes iedeva mans onkulis Kalvis; viņam iešana esot izputējusi. Viņa putēšanas dēļ man uzgrūda nelaimi kaklā. Nav jau smuki tā teikt. Man būtu jābūt pateicīgam. Un arī lepnam, ka biju tik drošs un aicināju Mēriju – meiteni – un pašu smukāko. Bet lepnuma vietā man trīcēja bikses. Ak, manu dieniņ, kā tas viss beigsies, ja man ir tik bail pirms vēl kas ir sācies. Jo tuvāk nāca pusdienas laiks, jo drebelīgāks paliku.

Beidzot laiks bija klāt, un gāju pie Mērijas, kā notiesātais iet uz karātavām. BET – kas par brīnumu! Tiklīdz ieraudzīju Mēriju, visas bailes bija vējā, un sāku pat justies kā kāds filmu varonis. Man taču ir randiņš ar smukāko skuķi visu citu skuķu vidū. Gāju klāt un taisījos spraust viņai pojenes ziedu pie krūtīm, kā lielais Fredis bija mācījis, bet tad apķēros, ka man nav spraužamadatas līdz; kniepes arī nē. Šī ar tā kā saraustījās; laikam tāpēc, ka viņai krūtis nemaz nav, bet kaut ko aiz blūzes bija aizbāzusi – skaidri redzams, ka nav tik plakanas kā parasti. Ap to vietu jau diezgan bieži acis bija kavējušās, tāpēc skaidri zinu ka kaut kas ir klāt nācis. Neko neteicu, jo nebiju drošs, vai par tādām lietām pirmajā randiņā var runāt. Devu Mērijai pojeni vienā rokā, tad paņēmu otru roku savējā un gājām uz kinoteātri.

Nebija jau visai tālu, tādēļ nebija jāuztraucas, ka pietrūks runājamais. Pastāstīju Mērijai, kā lielais Fredis noķēra žurku un ka manai ķemmei izlūza veseli četri zobi. Tad vēl pieminēju, ka mamma rīt ceps pankokus, un tad jau ķinītis bij ar klāt. Turpināju šo to bez apstājas stāstīt līdz pat mūsu sēdvietām, jo Mērija bija sākusi tā kā grozīties, ka meņģēties un atpakaļ vien galvu grieza. Varbūt viņa nav īsti vesela, varbūt kādi vājumi uznākuši; ko es lai saprotu, tas tak ir mans pirmais randiņš, un es meitiešu uzvešanos vēl nesaprotu.

Ieņēmām vietas. Nodzisa ugunis. Es sāku rīkoties pēc liela Freda dotiem padomiem. Uzliku roku viņas rokai; – šī roku atrāva. Es saņēmu viņas roku stingrāk, – šī roku izrāva. Es uzliku roku viņai uz ceļgala, – šī atgrūda, nošņācās, piecēlās un aizgāja.

Lai velns parauj lielo Fredi ar viņa padomiem. Man visi sapņi par Mēriju ir sagrauti. Nāk vai raudiens. Vienīgais mierinājums – es apēdu abus saldējumus.

Jancis
Laikrakstam „Latvietis“

** Krieviski – „Mans Dievs“*

Četri koncerti Sidnejā

Turpinājums no 6. lpp.

mas arī tādam klausītājam, kas varbūt ne pārāk bieži klausās klasisko mūziku. Tiešām efektīgs kontrasts bija starp enerģijas pilno un aktīvo trešo daļu un tai sekojošo apcerīgo, ceturto – noslēguma daļu, kas it kā izgaisa... Klusums pēc pēdējas skaņas bija gandrīz elektrizējošs; zālē klausītāji aizturēja elpu, diriģents un mūziķi uz mirkli sastinga pirms aplausu vētras.

Pievienojos Laumas Reifeldes teiktajam: *„Ko sakām mēs, latvieši, kas bijām klāt? Mēs gaidām, mēs gaidīsim no visas sirds Jūs atpakaļ.“*

Ilze Nāgela
Laikrakstam „Latvietis“

Prezidents Vējonis par NATO

Turpinājums no 1. lpp.

21. gadsimta izaicinājumiem, ietverot kiberaizsardzības un stratēģiskās komunikācijas stiprināšanu,“ teica Raimonds Vējonis.

Valsts prezidents pauda atbalstu lielākai NATO iesaistei cīņā pret terorismu. Latvija piedalās pretterorisma un stabilizācijas operācijās Irākā, Afganistānā un Mali, kā arī atbalsta atmīnēšanas darbus Sīrijā.

Latvijas Valsts prezidenta kanceleja
Prezidenta preses dienests

Mēs esam viena latviešu tauta

Turpinājums no 1. lpp.

visus okupācijas gadus, kurš vien apzinājās mūsu tautas traģēdiju, tas to pazina.

Droši vien šī smeldze atbalsojas arī pēdējās desmitgadēs izbraukušajos latviešos. Bet vai mēs joprojām apzināmies, ka esam viens – viena roka, viena dūre, viena zemapziņa? Diemžēl, vidējo Latvijas latvieti maz interesē, ko dara latvieši Zviedrijā, Vācijā, Beļģijā, Lielbritānijā, Īrijā, Amerikā, Kanādā, Austrālijā utt.; arī Lietuvas un Igaunijas latviešu norises Latvijas masu medijos tikpat kā neredz. Jā, protams, ja runa ir par kādu slepkavību ārvalstīs, kur iesaistīti ārzemju latvieši, tad gan tas uzreiz ir mūsu mediju pirmajās lapās. Bet ticiet, ārzemju latviešu dzīve tur, svešzemēs, patiešām ir pilnasinīga un interesanta! Kāpēc par to Latvijas latvieši zina tik maz?

Nupat, **22. aprīlī,** Zviedrijā, Stokholmas vecpilsētā notika divu latviešu dzejas grandu (patiešām – jau dzīvo klasiķu) **Jura Kronberga un Pāvila Johansona** jubilejas dzejas vakars. J. Kronbergs 70. jubileju svinēja pērn, bet P. Johansons 70. gadskārtu svinēs šoruden. Sarīkojums bija ļoti kupli apmeklēts. Skanēja autoru lasīta dzeja, dziesmas (Pāvils Johansons), mūzika (Kristaps Grasis, Liene Sējāne, Gundars Rullis), smiekli un atmiņas. Un tas būtu bijis tik ļoti vērtīgi katram latvietim – satikt dzīvus dzejas lielmeistarus vai vismaz uzzināt par šo notikumu.

Jā, dienu iepriekš, **21. aprīlī,** Jurim Kronbergam Rīgā pasniedza Latvijas Literatūras gada balvu par labāko dzejas darbu – *Uz balkona / bet ja visu laiku*... Un tālāk? Viss pārējais, kas nenotiek Latvijā, ir nesvarīgi? Tas ir tikai viens no svaigākajiem piemēriem.

Eiropas Latviešu kultūras svētki Briselē pagājušogad Latvijas medijos tikpat kā netika atspoguļoti. Cik daudz Latvijas latvieši tiks informēti par Dziesmu svētkiem Eslingenā, Vācijā, kas šovasar tiks rīkoti par godu pirmajiem Dziesmu svētkiem svešumā; pirms 70 gadiem tos sarīkoja tieši Eslingenā. Tas būs viens no svarīgākajiem trimdas notikumiem, kas veltīti Latvijas simtgadei. Vai Latvijas latvieši ir pietiekami informēti par iespējām aizbraukt un baudīt šos svētkus?

Mēs taču dzīvojam globalizētā pasaulē! Būtu pienācis laiks atzīt, ka mūsu datorizētajā, digitalizētajā, ar prāmjiem un lidmašīnām pilnajā pasaulē nav vairs svarīgi, kur tu ģeogrāfiski atrodies. Robežu vairs nav, mēs paši tās varbūt esam uzcēluši un saglabājuši savā zemapziņā. Latvijai savu pienesumu var dāvāt, lai kur pasaulē cilvēks atrastos.

Globālajā pasaulē dzīvo globālais latvietis, un viņš ir īsts, labs un Latvijas valstij vienlīdz svarīgs latvietis, neskatoties uz to, ka viņš nedzīvo Latvijā. Latvijai neviena latvieša nav par daudz. Ja viņš grib savu darbu, talantu un idejas veltīt Latvijai, tad ir vienkārši stulbi un tuvredzīgi viņu augstprātīgi atraidīt ar frāzi – pie mums tā nedara, pie mums tā nav pieņemts. Latvija tikai iegūs, ja pieņems pasaules pieredzi, ko tai gatavi veltīt dažāda vecuma un pieredzes latvieši, kas nedzīvo savā tēvzemē. Jo mēs esam viens – kauls no kaula, ar kopīgiem paaudžu nospiedumiem mūsu zemapziņā.

Austris Grasis,
valodnieks, folklorists, DV Vācijā valdes loceklis
Laikrakstam „Latvietis“

„Arvīda un Margas Spertālu...“

Turpinājums no 8. lpp.

pilsones Elzas Radziņas arhīvā.

Paralēli iekārtotas vēl divas izstādes – Ģederta Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzejā gūstams ieskats gleznotāja **Edvīna Kalnenieka** daiļradē, kas pusgadsimta garumā bijusi saistīta arī ar teātri. Viņš 52 gadus ir veltījis scenogrāfijai, kas tapusi Ādolfa Alunāna Jelgavas tautas teātrī. Ekspozīcija Ādolfa Alunāna memoriālajā muzejā iepazīstina ar Jelgavas profesionālā teātra režisoriem un aktieriem fotogrāfijās.

Šos pasākumus finansiāli atbalstījusi Jelgavas pilsētas un Jelgavas novada dome, Valsts Kultūrkapitāla fonds, Zemgales attīstības reģions. Izstādes atbalstījuši sadarbības partneri Jelgavas mākslinieku biedrība, Latvijas Nacionālais mākslas muzejs, Rakstniecības un mūzikas muzejs, Latvijas Kultūras akadēmijas E. Smiļģa Teātra muzejs, Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejs, Tukuma muzejs, Latvijas Valsts vēstures arhīvs, Latvijas Valsts Kinofotofonodokumentu arhīvs un Spertālu dzimta.

Izstāde Ģederta Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzejā skatāma no 2016. gada 26. aprīļa **līdz 4. jūnijam.**

Māris Brancis
Laikrakstam „Latvietis“

Datumi

Vārda dienas, dzimšanas dienas un zīmīgi notikumi

28. maijs
Vilhelms, Vilis
1907. dzejniece Rūta Skujiņa (dz. Emma Skujiņa, prec. Lāce).
1980. sabiedriska darbiniece Austrālijā Jolanta Lārmane.

29. maijs
Maksis, Raivis, Raivo
1902. komponists Alfreds Feils; deportēts 1941.g., miris Sibīrijā 1942.g.

30. maijs
Lolita, Vitolds, Letīcija
1946. pirmās 3x3 nometnes Austrālijā rīkotājs Viesturs Karnups.
1957. māksliniece, grafiķe Ināra Garklāva.

31. maijs
Alīda, Jūsma
1956. sabiedrisks darbinieks Austrālijā Andris Ziedars.
1957. latviešu mūziķis Uldis Marhilēvičs.
2007. par Latvijas prezidentu ievēlēts Valdis Zatlers.

1. jūnijs
Biruta, Bernedīne, Mairita
Starptautiskā bērnu aizsardzības diena
1912. literāts Roberts Akmenis (īst.v. Roberts Akots).
1912. latgaliešu kultūras vēsturnieks, literatūras vēsturnieks, valodnieks, publicists Miķelis Bukšs.
1942. valodnieks un folklorists Austris Grasis.

2. jūnijs
Emma, Lība
1887. bibliogrāfs, literatūras vēsturnieks, tulkotājs Kārlis Egle.
1933. mūziķis, komponists, sabiedrisks darbinieks Austrālijā Imants Līcis.
1947. latviešu ķīmiķis, viens no mildronāta izgudrotājiem, Latvijas Organiskās sintēzes institūta direktors Ivars Kalviņš.
1957. Latvijas sporta funkcionārs Aldons Vrubļevskis.
1982. latviešu vieglatlēts, olimpietis Jānis Karlivāns.

3. jūnijs
Ineta, Inta, Intra
1922. rakstnieks Laimonis Purs (īst.v. Laimonis Strazdiņš).
1952. Latvijas politiķis Dzintars Ābiķis. ■

Sarīkojumi, draudzes ziņas un ziņojumi

Adelaidē

Adelaides Sv. Pētera draudze
Prāv. Dr. J. Priedkalns.
Svētdien, 4. jūn., plkst. 11.00 Svētā Gara svētku dievkalpojums ar dievgaldu.
Svētdien, 11. jūn., plkst. 11.00 Aizvesto piemiņas dienas dievkalpojums.

Brisbanē

Svētdien, 4. jūn., plkst. 14.30 Saules zaķa pulciņš Latviešu namā. Tuvāku informāciju sniedz Dace Ose-Abey (0422 338 997); *daceabey@bigpond.net.au*

Kvīnslandes latv. ev. lut. draudze
Māc. Brigita Saiva.
Sestdien, 10. jūn., plkst. 13.00 14. jūnija atceres dievkalpojums ar dievgaldu. Kalpos māc. Kolvins Makfersons. Piedalās koris *Baltika*.

Kanberā

Sestdien, 10. jūn., plkst. 14.00 Kanberas Latviešu biedrības rīkota visām baltiešu tautām kopēja Aizvesto piemiņas atcere Poļu klubā (White Eagle Club, 38 David Street, Turner). Atceri ievadīs Igaunijas vēstniecības Austrālijā vēstnieka atvietotājs Aivars Tsarskis. Atceres runu teiks KLB priekšnieks Juris Jakovics. Kanberas Mūzikas skolas audzēkņu muzikāli priekšnesumi. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem.

Kanberas latv. ev. lut. draudze

Melburnā

Sestdien, 3. jūn., plkst. 12.00 Vanadžu pusdienas DV mītnē.
Svētdien, 11. jūn., plkst. 11.00 Sv. Krusta baznīcā, 40 Warrigal Rd. Surrey Hills, Melburnā notiks uz Sibīriju aizvesto tautiešu piemiņas dievkalpojums. Pēc dievkalpojumu baznīcas zālē rādīs autora un režisora Ata Skalberga dokumentālo filmu *Ziedošā Latvija*.

Melburnas latv. ev. lut. draudze
Māc. Dainis Markovskis.
Svētdien, 4. jūn., plkst. 11.00 dievkalpojums Latviešu ciemā.
Svētdien, 11. jūn., plkst. 11.00 Aizvesto piemiņas dienas dievkalpojums Sv. Krusta baznīcā. Pēc dievkalpojumu baznīcas zālē rādīs autora un režisora Ata Skalberga dokumentālo filmu *Ziedošā Latvija*.

Pertā

Pertas ev. lut. Sv. Pāvila draudze
Māc. Gunis Balodis.

Sidnejā

Ceturtdien, 1. jūn., plkst. 12.00 Sidnejas DV namā saiets un draudzības pēcpusdiena.

Sidnejas ev. lut. latviešu draudze, Svētā Jāņa baznīcā
Māc. Kolvins Makfersons.
Svētdien, 4. jūn., plkst. 10.00 Svētā Gara svētku dievkalpojums ar Svēto Vakarēdienu.
Svētdien, 11. jūn., plkst. 10.00 Trīsvienības svētku dievkalpojums ar Svēto Vakarēdienu. Pēc dievkalpojuma referāts par Trīsvienību.

Sidnejas latv. ev. lut. Vienības draudze
Māc. Raimonds Sokolovskis.

Zelta piekrastē

Ceturtdien, 1. jūn., plkst. 13.00 kārtējā baltiešu mēneša tikšanās Broadbeach Library, 61 Sunshine Boulevard, Mermaid Waters (iepretim *Pacific Fair* iepirkšanās centram). Ieejot bibliotēkā, sekot norādījumam uz *Meeting Room A*.

Beļģijā

Svētdien, 11. jūn., plkst. 10.00 gadskārtējais piemiņas brīdis Lommeles Brāļu kapos, atceroties visos karos kritušos, izsūtītos un izklīdinātos latviešus. Ierašanās plkst. 10.00, lai svētbrīdis varētu sākties punktīgi plkst. 10.30. Vieta: Duitse militaire begraafplaats (Deutsche Kriegsgräberstatte), Dodenveldstraat 30, 3920-Lommel. Svētbrīdi vadīs mācītājs Rinalds Gulbis. Pēc svētbrīža kopējas pusdienas Domein De Groote Hoef restorānā, Hoeverdijk 11, 3920-Lommel. Minibus aties no LR pārstāvniecības ES (Avenue des Arts 23, 1000-Brisele) plkst. 8.40 no rīta. Pieteikties uz minibusu un pusdienām līdz 7. jūnijam: *luteranu@gmail.com*.

Latvijā

Trešdien, 31. maijā, Spīķeru koncertzālē, Vestards Šimkus un Latvijas Nacionālā teātra aktieris Kristaps Ķeselis, lapojot pasaulslavenā itāļu rakstnieka Alesandro Bariko darbu *Novecento* (*Tūkstošdeviņsimt*), vedīs klausītājus muzikālā ceļojumā pāri okeānam. Režisors Dmitrijs Petrenko.
Piektdien, 2. jūn., plkst. 20.00 Dzintaru koncertzāles vasaras sezona tiks atklāta ar grandiozu koncertu, kurā tiksimies ar maestro Raimondu Paulu, Latvijas Radio bigbendu, pianistu Vestardu Šimku un Hariju Bašu, jauno un talantīgo pianistu Andreju Feldmani, dziedātāju Dināru Rudāni, kā arī Jūrmalas festivāla orķestri diriģenta Mārtiņa Ozoliņa vadībā. Turklāt šajā koncertā tiks prezentēts arī jaunais Dzintaru koncertzāles *Steinway & Sons* koncertflīģelis, kas iegādāts ar Borisa un Ināras Teterevu fonda un Jūrmalas pilsētas atbalstu un ir paredzēts lietošanai tikai vēsturiskajā Dzintaru koncertzāles Mazajā zālē. Vasaras sezonas atklāšanas koncerts būs vienīgais, kurā jaunais koncertflīģelis būs redzams un dzirdams uz Dzintaru koncertzāles Lielās zāles skatuves.
Sestdien, 3. jūn., plkst. 20.00 Talsos Tiguļkalnā – augstākajā no deviņiem pilsētas pakalniem – jau sesto reizi norisināsies Raimonda Tigula brīvdabas mūzikas koncerts, pulcējot komponista draugus un domubiedrus un radot īpašu sajūtu vakaru ikvienam koncerta apmeklētājam. Tiguļkalna ozolu ielokā komponists Raimonds Tiguls būs kopā ar jauniešu kori *Kamēr...* un tā diriģentu Jāni Liepiņu, Latvijas Nacionālā Simfoniskā orķestra stīgu grupu, solistiem Kristīni Kārkli, Martu Kristiānu Kalniņu, ģitāristu Mārci Auziņu un arfisti Ievu Šablovsku, dūdu un bungu grupu *Auļi*, tautas deju ansambli *Līgo* Jāņa Purviņa vadībā, *Stiprajām sievām* un neiztrūkstoši arī ar basģitāristu Robertu Rasu un Arti Orubu pie bungām. Koncertā sagaidāmi arī citi pārsteigumi, jaundarbi un atkalsatikšanās. Brīvdabas koncerts, kura idejas autors un mākslinieciskās programmas vadītājs ir komponists Raimonds Tiguls, aizsākts 2012. gadā kā iecere ik vasaru jūnija pirmajā sestdienā Tiguļkalnā pulcēt vienkopus mūziķus un to apvienības, ar kurām veidotajos sadarbības projektos atspoguļojas gan komponista daiļrades daudzpusība, gan īpaši Latvijas dabai, tautai, kultūrai un dzīvesziņai raksturīgās sajūtas un skanējums.
Sestdien, 3. jūn., Lielezera amfiteātrī Limbažos gaidāmā metālopera *Kurbads. Ķēves dēls* ar grupas Skyforger dalību pārsteigs skatītājus ar krāšņu skatuvi vairākos līmeņos, kuras galvenais elements simboliski būs koks. Grandiozie specefekti un īpaši kvalitatīva skaņas aprīkojuma sistēma palīdzēs izcelt spēcīgo muzikālo Skyforger vēstījumu un ļaus baudīt metāloperu, radot telpiskas skaņas vīzijas.
Piektdien, 9. jūn., plkst. 18.00 PBLA pārstāvniecības birojā Rīgā tikšanās vakars ārzemju latviešiem.
Svētdien, 11. jūn., plkst. 13.00 Rīgas Evaņģēliskās draudzes dievkalpojums Metodistu baznīcā, Akas ielā 13, Rīgā. (Ar kafijas galdu un svētdienas skolu). ■

Eiro kurss

Eiropas Centrālās bankas atsauces kurss **26. maijā.**

€1 = 1,50380 AUD €1 = 1,58560 NZD
€1 = 0,87190 GBP €1 = 1,11960 USD